

Podzimní Sborové listy 2020

Českobratrská církev evangelická, sbor Mšeno u Mělníka

Zdraví farizeové a nemocní celníci

„Ježíš to uslyšel a řekl jim: Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní. Nepřišel jsem pozvat spravedlivé, ale hříšníky.“ (Markovo evangelium 2,17)

Když jsem připravoval na jaře Velikonoční sborové listy, byl covidový nouzový stav s on-line bohoslužbami. Přes léto klid a nyní, když dokončuji přípravu listů Podzimních, už je tu covid zase při síle - s mnohem větším množstvím nemocných, pozitivních a zemřelých. Pozornost, a právem, se soustřeďuje na lékaře a zdravotní sestry, zda zvládnou nápor zvyšujícího se počtu nemocných. Přejme jim hodně sil fyzických i psychických. Mysleme na nemocné i na ty, kdo nás opustili, i na jejich blízké.

Ježíšovo slovo, že lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní, nám může znít značně banálně jako fakt, o kterém není třeba diskutovat. Když je někdo zdravý, tak lékaře nepotřebuje, teprve tehdy, až onemocní. V souvislosti, v které slovo zaznělo se však ukázalo, že Ježíš měl na mysli někoho a něco jiného. Učenci jeho doby, vzdělání farizeové - Ježíš je nazval ironicky „zdravými“ - se pohoršovali nad tím, že jedl a pil s celníky.

S hříšníky, kteří podváděli druhé, obohacovali se na jejich úkor a neměli dobrou pověst, protože navíc kolaborovali s nenáviděnou římskou okupační správou.

Ježíš se jim však nepodbízel, označil je za nemocné. Jako ty, kteří se potřebují léčit a změnit způsob svého života. A skutečně se mu to v některých případech podařilo. Jeden z celníků - Lévi - známý později jako Ježíšův učedník Matouš, přijal Ježíšovo pozvání. Opustil své původní povolání a Ježíše pozval jako vzácného hosta do svého domu, kde se sešlo mnoho jeho nepoctivých kolegů.

To neušlo pozornosti farizeů, kteří Ježíše odsuzovali, že se stýká s vyvrheli společnosti. Jenomže on se jim nepodbízel, ale alespoň některé z nich přivedl k nápravě a pokání. Zdá se, že nestačí jenom lidi zaškatulkovat, jak to činili farizeové, ale pokusit se oslovit ty, jejichž činy zaslouží právem opovržení. Možná někteří chtěli začít jinak a Ježíš to rozpoznal a vstoupil s nimi do kontaktu. Odsoudit je snadné, mnohem těžší je dát najevo i těm, kteří jsou v opovržení, že mohou svůj život změnit. Přejme si, aby i dnes se takové věci děly. Abychom se navzájem neškatulkovali, ale hledali cestu ke změně způsobem, který Ježíš uměl. Máme se od koho učit.

Michal Šimek

Online bohoslužby na YouTube v době covidové

Opatření kvůli koronaviru zasáhla i evangelický sbor ve Mšeně. Poslední veřejné bohoslužby jsme měli v neděli 15. března s tím, že pokud bude možno, budeme se scházet dál. Někteří lidé už z obavy před možnou nákazou nepřišli. Kvůli nim jsem tyto bohoslužby natočil na diktafon a manželka pořídila několik fotografií. Za pár hodin už bylo jasné, že až do odvolání se veřejně nesejdeme. Co teď? Jak zůstat v kontaktu se členy sboru? Moje nejmladší dcera Sára mi pomohla. Založila YouTube kanál a vytvořila z audionahrávky bohoslužeb a fotografií videoformát, který jsme na YouTube zveřejnili - bylo tam slyšet i zvonění zvonů. Odkaz na bohoslužby jsem rozeslal členům a příznivcům sboru. Kurátor Luboš

Skopec na sborovém webu vytvořil sekci nahrávky bohoslužeb s odkazem. Odezva byla dobrá. S dcerou jsme v dalším týdnu natočili na foťák u nás doma další – tentokrát videobohoslužby. Takto jsme vytvářeli další bohoslužby, do kterých jsem zařadil i pozdravy některých členů sboru všech generací – dospělí, mládež a děti a také třeba praktickou lékařku Kateřinu Hartlovou nebo starostu Martina Macha. Nahrál jsem je přes mobil na diktafon. Dcera mě naučila stříhat zvuk a dnes jsem už schopen s její mírnou poradou nastříhat videobohoslužby a zveřejnit je na YouTube. S manželkou a dcerou jsme taky natočili program pro nedělní školu. Odkaz na bohoslužby jsem posílal i do mšenského Domova seniorů, kde je zájemcům promítli. Bohoslužby začali také promítat zájemcům v Domově důchodců v Dolním Cetně. Občas jsem napsal krátký pozdrav, poslal ho mailem a aktivizační pracovnice mšenského Domova seniorů Denisa Frydriřhová ho vytiskla a lidem roznesla, případně to dělala její kolega Lukáš Bronec. Alespoň s některými dětmi jsem prostřednictvím Skypu pokračoval v konání biblických kroužků a také byl takto v kontaktu s některými dospělými. A s jinými si občas zatelefonoval. Bohoslužby od neděle 26. dubna byly natočeny v evangelickém kostele ve Mšeně. Pokračovalo to do poloviny května, kdy se v neděli 17. května konaly opět první veřejné bohoslužby v našem kostele ve Mšeně. Dík patří kameramanovi Otto Vokálovi, varhaníku Davidu Bidlovi a členu mšenského evangelického sboru Miroslavu Hrdličkovi.

Michal Šimek

Noc kostelů ve Mšeně 2020

Navzdory předcházejícím problémům s koronavirem lze konstatovat, že letošní ročník Noci kostelů ve Mšeně proběhl naprosto skvěle a lidé byli rádi, že se mohli setkat. Pořadatelé z mšenského evangelického sboru zaznamenali rekordní účast 122 příchozích. Ve Mšeně to byla zřejmě první velká veřejná akce po koronaviru. Koronavirová opatření způsobila, že letos se tato celorepubliková akce posunula o týden na pátek 12. června, kdy se již počítalo s uvolněním restrikcí hygieniků pro větší seskupení lidí. A bylo to dobře, protože v původně plánovaném termínu přišlo, zatímco

nyní se k večeru přehnala nad Mšenem jediná krátká bouře.

Vše, co pořadatelé připravili pro hosty, se setkala s velkým zájmem. Začalo se již odpoledne od 15 hod. na farní zahradě loutkovou pohádkou Den s kočičkou a pejskem, kterou si pro děti – ale i pro dospělé – připravila Jitka Hrdličková. Vyšla z klasické Čapkovy pohádky o tom, jak si pejssek s kočičkou vařili dort. Dovedla však nejen dobře vést loutky, ale i improvizovat a zatáhnout aktivně děti do děje – neseděly pasivně, ale i hrály. A všichni se ohromně bavili.

K dobré atmosféře přispělo i to, že některé maminky donesly občerstvení a díky členu evangelického sboru Michalu Vidnerovi si účastníci mohli opéci špekáčky a zapít je kofolou nebo točeným pivem. Děti si i dlouho po ukončení pohádky na zahradě hrály, pobíhaly, bylo jim zde dobře.

A právě v těchto chvílích přišel jako jeden z návštěvníků senátor Jiří Vosecký. Přestože jeho návštěva byla předem nahlášena, nešlo o nic oficiálního, ale o normální setkání. Jiří Vosecký setrval v areálu mšenského kostela více než hodinu v přátelském rozhovoru s farářem Michalem Šimkem a jeho manželkou. Opekli si špekáček a vystoupil na věž kostela, aby se rozhlédl po kraji. Moc se mu tam líbilo. Nejvíce ho jako řemeslníka zaujal (sám je sklář) mechanismus s řetízkem na otevírání oken ve věži. Odjel potom zahajovat výstavu do Kunratic na Českolipsku, která probíhala v rámci Noci kostelů.

Chvilí před 17. hodinou se rozezněl zvon na věži evangelického kostela jako symbolická pozvánka k návštěvě kostela. Na stolku v předsálí kostela si návštěvníci mohli vzít buď brožurku zaznamenávající programy Noci kostelů ve farnostech a sborech všech vyznání na území litoměřické diecéze, vystřihovací kvarteto s fotkami vybraných kostelů nebo zápalky s logem akce. Pro děti byl připraven leták se soutěží k 800. výročí narození svaté Zdislavy.

Koncert sestavený ze skladeb barokních mistrů (Georg. P. Telemann, Claudio Monteverdi, Luigi Rossi, Georg Muffat, Alessandro Scarlatti a Georg F. Händel) zajistil soubor Ensemble Forte Fortuna. Konal se v evangelickém kostele od 19. hodin. Vystoupili Zuzana Badárová (soprán), Hana Svatošová (zobcová flétna), Bohumila Bidlová (housle) a

David Bidlo (cembalo). Jejich vystoupení přítomné zaujalo natolik, že muzikanti byli po skončení několikrát vytleskáváni.

Mšenská Noc kostelů byla zakončena kolem 22. hodiny závěrečným zpěvem písní z okruhu Taizé, ztišením, meditací a modlitbou za Mšeno a okolí. Farář Michal Šimek přečetl oddíl z Žalmu 104.19.-23 verš , který byl organizátory na celorepublikové úrovni vybrán jako motto letošního setkávání: „*Učinil jsi měsíc k určování času, slunce ví, kdy k západu se schýlí.. Přivádíš tmu, noc se snese, celý les se hemží zvěří; lvíčata řvou po kořisti, na Bohu se dožadují stravy. Slunce vychází a stahují se, v doupatech se ukládají k odpočinku. Člověk vyjde za svou práci a koná službu a ž do večera. Jak nesčetná jsou tvá díla, Hospodine! Všechno jsi učinil moudře; země je plná tvých tvorů.*“

Dík patří všem, kteří se jakýmkoliv způsobem podíleli na přípravě. Zvláštní poděkování patří městu Mšenu, které finančně podpořilo konání koncertu a starostovi Martinu Machovi, který nad akcí převzal záštitu.

Michal Šimek (psáno pro měsíčník Mšensko)

Výroční sborová zpráva za rok 2019 – sbor ČCE ve Mšeně u Mělníka

Sbor českobratrské církve evangelické ve Mšeně měl k 31. prosinci 2019 116 členů.

Bohoslužby se konaly pravidelně každou neděli a ve svátky – celkem 54x s průměrnou účastí 17 lidí. Večeře Páně se konala 11x s průměrnou účastí 12 lidí Kázali při nich farář Michal Šimek a člen mšenského sboru Luboš Skopec. Jako kazatelé ve sboru hostovali zástupce kurátorky mladoboleslavského evangelického sboru Ladislav Ruml, presbyter evangelického sboru v Praze Kobylisích Jan Hon, kazatelka církve Československé husitské Eva Vymětalová a farář evangelického sboru v Mladé Boleslavi Jonatan Hudec. Zpěv při bohoslužbách doprovázeli členka sboru Zdeňka Weiserová, učitel mšenské ZUŠ Pavel Šebesta a příležitostně učitel hudebního gymnázia v Praze David Bidlo.

Od počátku roku 2019 se na základě rozhodnutí staršovstva vysluhuje Večeře Páně pravidelně každou 2. neděli v měsíci a také v tradičních termínech jako jsou Velikonoční neděle, Svatodušní neděle, díkůvzdání za úrodu a Boží hod vánoční. Nevysluhuje se od Trojiční neděle do začátku adventu.

Konal se jeden křest, pět svateb nečlenů sboru a žádný církevní pohřeb. Rozloučili jsme se se sestrou Annou Mainclovou a bratrem Josef Vokolkem, kteří zemřeli v průběhu roku.

Při volebním shromáždění konaném v neděli 23. června 2019 byl farářem mšenského evangelického sboru zvolen na období od 1. 9. 2019 do 31.8. 2024 dosavadní farář sboru Michal Šimek. Bohoslužby vedla seniorátní vikářka Miloslava Hofmanová.

Konaly se již pošesté bohoslužby ve skalách na Vyhlídkách u Romanova, zúčastnilo se jich kolem 60 lidí. Jako kazatel Michael Führer - farář saské luterské evangelické církve ze sboru Gruna – Seidnitz z Drážďan s řadou členů tohoto sboru a farář Michal Šimek. Téma bohoslužeb bylo věnováno 30. výročí pádu železné v roce 1989.

Během roku se konalo sedm setkání nad biblí. Jejich účastníci diskutovali nad vybranými biblickými texty a nad Apoštolským vyznáním víry.

Setkávání nazvaná Seznámení se s biblí se konala během školního roku zpravidla dvakrát měsíčně za účasti 2-4 lidí. Diskutovalo se nad vybranými biblickými texty a probíraly se vybrané kapitoly z církevních dějin.

Setkávání mládeže - vzhledem k dojíždění na školy a časovým možnostem se během školního roku konalo jednou měsíčně po bohoslužbách. Dělo se tak zpravidla 3. neděli v měsíci.

Během školního roku se jednou měsíčně v neděli paralelně s bohoslužbami konala nedělní škola - schůzky 2- 7 dětí. Tyto schůzky

připravovali střídavě Helena Šimková, Luboš Skopec a Sára Šimková.. Děti vystoupily společně s dětmi z biblického kroužku na dětské vánoční besídce, která se konala v neděli 15. prosince 2019. Na podzim 2019 se jednou měsíčně po bohoslužbách začaly scházet starší děti.

Schůze staršovstva se konala pravidelně jednou měsíčně.

Vizitace mšenského evangelického sboru se konala v pondělí 25. února 2019. Členové seniorátního výboru Poděbradského seniorátu se na faře sešli se zástupci staršovstva ke společnému rozhovoru.

Od pátku 5. do neděle 7. dubna se v našem sboru konalo seniorátní setkání mládeže. Přednášejícími hosty byli novinářka Saša Uhlová a farář z Lysé nad Labem Lukáš Pešout. Setkání bylo zakončeno nedělními bohoslužbami.

Účetnictví vedla zástupkyně Účetní kanceláře Medková z Nového Bydžova Magdalena Férová z Kutné Hory. Na správě sborového účetnictví se za sbor podílela sestra Alena Mašťálková – např. převody financí jako odvozy sbírek apod. Evidování sbírek a pokladnu měla na starosti sestra Iva Pavelková. Revizi účetnictví měly na starosti sestry Lenka Sadílková a Jana Kryštofková.

Stav budov fary i kostela měl na starosti jejich správce, bratr Michal Vidner. Potřebné opravy zajišťoval ve spolupráci s dalšími členy staršovstva. Byla dokončena oprava fasády kolumbária z prostředků Fondu regenerace města Mšena, a z darů členů sboru. Státní zemědělský intervenční fond rozhodl na základě podané žádosti o poskytnutí dotace ve výši 200 tisíc Kč našemu sboru na opravu hřbitova v Nebuželích. Celkové náklady na opravu severní a jižní zdi, brány s márnice činí 476 tisíc Kč. Zastupitelstvo v Nebuželích rozhodlo na svém prosincovém sejití o přidělení částky 50 tisíc Kč na tuto akci. Oprava hřbitova se plánovala na rok 2020.

O květinovou výzdobu při bohoslužbách se po celý rok vzorně starala sestra Venuše Svobodová.

Konaly se rovněž bohoslužby v sousedním Domově seniorů ve Mšeně s tím, že zájemci měli možnost si s farářem popovídat nebo si domluvit individuální návštěvu. Tyto bohoslužby jsou přirozeně ekumenické, navštěvují je obyvatelé tohoto domu - členové našeho sboru a rovněž členové římskokatolické církve. V Domově seniorů se také v úterý 5. listopadu uskutečnila pietní vzpomínka na jeho obyvatele, kteří zde zemřeli během jednoho roku od předchozí pietní vzpomínky v listopadu 2017.

Během školního roku farář Michal Šimek pravidelně jednou měsíčně docházel do mšenské mateřské školy, kde v rámci biblického kroužku vyprávěl v 1. pololetí 5 a ve druhém pololetí 9 dětem (přihlásili je jejich rodiče) vybrané příběhy z bible.

Jednou týdně se scházelo třináct dětí rozdělených do tří skupin (úterý a pátek) v rámci biblického kroužku na faře. Jde o děti, které zpravidla dříve navštěvovaly biblický kroužek v MŠ Mšeno.

Pietní připomínka obětí holocaustu se uskutečnila v neděli 27. ledna 2019 od 17 hod. na nádvoří Mladoboleslavského hradu. Účastníci přečetli jména více než tisíce židovských spoluobčanů, kteří zde byli shromážděni a následně transportováni do Terezína a později do Osvětimi a dalších koncentračních táborů. Drtivá většina se nevrátila. Byli mezi nimi i obyvatelé ze Mšena. Jména četli také členové mšenského evangelického sboru Helena a Michal Šimkovi.

Zástupci sboru položili kytici k pomníku obětem holocaustu ve Mšeně.

Sborový výlet se uskutečnil ve středu 8. května 2019. Cílem bylo malebné městečko Ústěk u Litoměřic.

Příměstský tábor - na jeho organizaci se spolu s o.p.s. Kanina podílel také evangelický sbor ve Mšeně. Tábor se uskutečnil od pondělí 16. do pátku 20. srpna. Konal se v prostorách mšenského evangelického sboru a ZUŠ Mšeno, pokud vedoucí nevyrazili s dětmi na výlety.

Sbor se rovněž zúčastnil celorepublikové akce „Noc kostelů“. Uskutečnila se v pátek 24. května pod záštitou mšenského starosty

Martina Macha. Zúčastnilo se 110 lidí. Program pro děti i dospělé včetně zahrané pohádky připravilo na farní zahradě Rodinné centrum Mšeno. Mšenský cestovatel Zdeněk Bergl promítl a okomentoval kaleidoskop fotografií z Itálie. V podvečer se v kostele konal koncert souboru

Camerata Brunensis. Vedle výše zmíněného koncertu člen sboru Michal Vidner zajistil možnost výstupu na věž kostela a opékání špekáčků na farní zahradě. Na závěr se účastníci sešli v kostele ke ztišení, meditaci a modlitbě za Mšeno a okolí.

Výstava o Přemyslu Pitterovi nazvaná „Příběhy bezvýhradné lidskosti“ se konala od pátku 7. června do středy 21. srpna 2019 v přízemí radnice ve Mšeně. Podle odhadu ji shlédlo 2995 návštěvníků. Výstavu zorganizoval mšenský evangelický sbor ve spolupráci s Národním muzeem Jana Amose Komenského a městským úřadem ve Mšeně. Text k výstavě, která již několik let putuje po České republice, sestavila Lenka Lajsková, odborná pracovnice Národního pedagogického muzea J. A. Komenského v Praze. Sama Mšeno navštívila ve středu 12. června. Nejdříve v ZŠ Mšeno žákům vyšších ročníků vyprávěla o životě Přemysla Pittra a jeho životní družky Olgy Fierzové. Po besedě se byla podívat na výstavu na mšenskou radnici.

Výstava „FALEŠNÉ HRANICE- Akce „KÁMEN“ se konala od 7. října do 8. listopadu v přízemí mšenské radnice. Výstavu ve spolupráci s městem Mšeno zajistil náš sbor inspirován kurátorem Lubošem Skopcem.

Výstava Betlémů se uskutečnila od 15. prosince až do Tří králů v našem kostele. Navštívily ji děti ze ZŠ Mšeno. Výstavu připravili manželé Jitka a Miroslav Hrdličkovi. Polovina výtěžku z dobrovolného vstupného šla na podporu konání tábora pro děti s cukrovkou pořádaného nemocnicí v Poraze – Motole – www.diatabormotol.cz

Vzpomínkový večer s Janem Rumlem se konal na koupališti ve Mšeně u příležitosti 30. výročí převratu v listopadu 1989. Vedle Jana Rumla zavzpomínal na rok 1989 mšenský občan Vladimír Hulín – Mihalec. Scénické čtení dobových dokumentů zajistili mšenští divadelníci. Akci

připravil náš sbor ve spolupráci s městem Mšeno a jeho kulturní komisí.

Mšenský pěvecký sbor Intermezzo vystoupil v neděli 3. listopadu po bohoslužbách v evangelickém kostele ve Mšeně u příležitosti Dne reformace. Na 70 návštěvníků slyšelo skladby z původního repertoáru.

V premiéře zazněly i písně nacvičené pro letošní adventní turné. Autorsky záběr skladeb mířil od J. A. Komenského přes Mozarta až k Jiřímu Suchému, zazněly české a moravské lidové písně, ale také spirituál a izraelská lidová píseň.

Bohoslužby konané v neděli 17. listopadu byly věnovány tématu 30. výročí pádu komunistického režimu v Československu. Po nich se konal sborový oběd spojený s volnou diskusí – vzpomínkami na události před 30 lety. Po obědě se zájemci mohli zúčastnit připomínky 17. listopadu na akcích pořádaných ve městě. Farář Michal Šimek se účastnil diskuse pamětníků moderovanou Václavem Novákem. Přesně v 17.11. hod. se rozezněly zvony našeho kostela.

O dění ve sboru byli jeho členové, příznivci i nečlenové informováni prostřednictvím občasníku Sborové listy, které k vydání redakčně připravoval Michal Šimek, editorsky Luboš Skopec. Pozvánky na akce pořádané sborem byly pravidelně zveřejněny na plakátcích na různých místech Mšena. Byly rovněž zasílány e-mailem do okruhu členů i příznivců sboru a na další místa včetně regionálních médií Mladoboleslavska a Mělnicka,

Základní údaje o sboru včetně Sborových listů si může kdokoli přečíst na webové stránce sboru – www.msenocce.wbs.cz. Odkaz na tuto stránku je uveden na webové stránce města Mšena.

Sbor stále skromně žije a doufejme plní své základní poslání – být místem, kde jeho členové hledají pravdu slova Božího a naději zasahující sborové společenství uvnitř i navenek. Potěšitelné je, že můžeme sloužit lidem mimo sbor prostřednictvím biblických kroužků pro děti, výstav, koncertů a dalších akcí. Modleme se a hledejme naději navzdory obavám o finanční zajištění sboru.

Přes všechny obavy z budoucnosti by členové sboru měli mít na paměti, že i kdyby sbor neměl svého faráře, zůstane zde společenství, které i tak může být aktivní.

Michal Šimek

13. září 2020

Výroční zpráva o hospodaření v roce 2019

Výroční zprávu o hospodaření a rozpočet na rok 2021 připravila sestra Alena Maštálková. Celá zpráva je k dispozici na webových stránkách sboru. Zde uvádíme jen výsledek hospodaření 2019 v porovnání s rokem 2018 a rozpočet na rok 2020. Kvůli každoročně se zvyšujícím odvodům do personálního fondu počítáme pro rok 2020 se ztrátou přes 50 000 Kč.

	2018	2019	2020 rozpočet
	54 749 Kč	199 Kč	- 52 092 Kč

Slovo kurátora na výročním sborovém shromáždění

Milé sestry, milí bratři,

děkuju vám všem, kdo jste dnes přišli, abyste mohli být součástí tohoto shromáždění. A myslíme ve svých modlitbách na ty, kdo tu dnes (a možná nejen dnes) s námi být nemůžou, a na ty, kdo tu dnes (a možná nejen dnes) s námi být nechtějí. Mšenský sbor mimochodem v současnosti vede v kartotéce kolem 90 členů... Děkuju taky vás všem, kdo se podílíte na chodu sboru, na práci a aktivitách. Chtěl bych se dnes pokusit povzbudit nás všechny do dalších dnů a let našeho společného života ve sboru, se sborem a pro sbor.

Víme, že situace mnoha sborů naší církve včetně toho našeho je velmi nejistá. Přesto se dějí (i u nás) radostné věci. Kolem sboru se shromažďuje větší množství dětí – v nedělní škole, v kroužcích, při vánoční slavnosti. Velkou zásluhu na tom má Michal Šimek a je to ovšem také a především Boží pozhřebání. Chtěl bych nás všechny povzbudit k radosti z těch dětí i z jejich rodičů, kteří stojí o to, aby se jejich děti něco dověděly o Bohu. Na faru přicházejí také dospělí zájemci o rozhovor o otázkách víry, pro

než Michal pořádá setkání, kterým říká Seznámení s Biblií. Bohoslužeb a života sboru se začal (a velmi aktivně a ochotně) účastnit Mirek. To všechno jsou důvody k velké vděčnosti a já bych rád nás všechny k této vděčnosti povzbudil. Mějme radost, že se kolem sboru objevují noví lidé, a nebojme se dát jim najevo. Vždyť jsou to bratři a sestry na cestě ke Kristu. Podpořme je v jejich hledání, podpořme je v jejich aktivitách, vyjádřeme svůj zájem účastí na akcích, do nichž se zapojují. Ukažme jim, že jsou pro nás důležité a že nám na nich záleží. Chtěl bych nás povzbudit také k děkovným modlitbám a prosbám – třeba i za biblické kroužky, za nedělní školu, za děti i dospělé, kteří k nám přicházejí. Pamatujme na ně. K závažným věcem, které fungování sboru tíží, patří určitě peníze, nedostatek peněz. Mluvil jsem tu o něm hodně při loňském výročním shromáždění. V současnosti přichází synodní rada s informační kampaní s názvem „5% a hlavu vzhůru“. Chtěl bych nás všechny povzbudit, abychom se k platbě těch pěti procent opravdu odhodlali. A abychom měli odvahu dávat je rádi, protože je dávat chceme. Dostává-li sbor almužny, je pasován do role žebráka. Nedávejme almužnu. Pět procent není tak málo, a není to ani tak moc. Zkusme to.

Tíží nás ovšem i jiné věci než peníze a zabezpečení sboru. Starosti o zdraví, starosti v rodinách, starosti v práci, starosti s majetkem se nevyhýbají ani nám. Někdy nevidíme kolem sebe nic než starosti a nemůžeme dál. V třetí kapitole knihy Soudců se píše, jak se Izraelci (vlastní vinou a nevěrou) dostali do docela ztracené situace. A tehdy *Izraelci úpěli k Hospodinu a Hospodin jim poslal vysvoboditele, aby je vysvobodil*. Slovo úpět tu znamená víc než sám pro sebe naříkat a skučet. Úpět k někomu znamená volat k tomu, u něž je naše pomoc a naděje, volat úpěnlivě a naléhavě, ze vší síly, s pláčem, vědomím vlastních chyb a s pokorou. Chtěl bych nás povzbudit, abychom kvůli tomu, co nás trápí a deptá, také dokázali úpět k Hospodinu. Spoléhejme na něj víc než jen slovem. Mějme důvěru a vytrvejme.

Chtěl jsem nás dnes, sestry a bratři, povzbudit k radosti, odvaze, modlitbám a vytrvalosti. Někdy bývá těžké se radovat, někdy bývá těžké najít odvahu, někdy bývá těžké modlit se a vždycky je těžké vytrvat. S Boží pomocí, s vzájemnou podporou jeden druhému se o to pokoušejme. Sám Pán pokoje nám udělí pokoj, jak zaslíbil.

Luboš Skopec (kurátor evangelického sboru ve Mšeně)

Letní tábory ve Mšeně

V druhé polovině srpna se konaly ve Mšeně dva běhy příměstského tábora – první hudební, druhý všeobecný spojený s výlety, hrami a povídáním o Jeronýmu Pražském.. Na konání tábora se podílel evangelický sbor ve Mšeně, Vedoucí hudebního tábora se s námi podělili o své dojmy.

Jedinečný hudební tábor

Chceme se s Vámi podělit o radost z toho, co ojedinělého se ve Mšeně a Kanině povedlo koncem srpna. Konal se tábor dětí školního věku, který nemá obdobu v okolí a celém kraji. Kvůli krizi se z původně přihlášených sešlo jen deset malých hudebníků, ale i tak to stálo za to. Po celý týden si hráli a přitom hráli. Hráli si různé hry, tvořili s keramickou hlinou i s papírem, a střídavě mezi tím hráli na své i jiné hudební nástroje. Nejprve po různých sekcích, potom i dohromady.

Kolemjdoucí tak mohli slyšet zobcovou flétnu, altovou flétnu, tenorovou flétnu, bubínek, triangel, bonga, buben, činel, malé housle, velké housle, kytaru, basu, violoncello, dudy, klavír, klarinet a to by bylo asi tak všechno. Tolik nástrojů uvádím proto, aby bylo zřetelné, že téměř každý ovládl nakonec nástroje dva a někteří hráli i na čtyři. A to nejmladším účastníkem byl žák druhé třídy a sjeli se nám z různých koutů.

Děti si tak před koncem dlouhých prázdnin přivykly ke svým nástrojům a hlavně - podařilo se jim tu secvičit deset krátkých skladeb. Z nich jsme sestavili vystoupení a koncert byl předveden v evangelickém kostele ve Mšeně, a to přesně na den naší okupace spřátelenými armádami. Tím jsme také slavnostně tábor zakončili za účasti mnoha rodičů a prarodičů i dalších hostů. (Zájemcům můžeme poskytnout videonahrávku celého koncertu.) Jestli někoho záměr hudebního tábora zaujal, šiřte, prosím, tuto zvěst, kde můžete. Opravdu neznáme nikde nic podobného. A my v této aktivitě budeme určitě pokračovat ještě nejméně dva roky, protože je na konání ministerská podpora.

Jak to píše a zpívá Zdeněk Svěrák? „Když jsem já šel s housličkama do hodiny, nehudební děti měly zájmy jiné...“ Tak to bylo, je a bude. Velká většina nehudebních dětí má jiné zájmy. Ale je moc hezké

vidět tu menšinu dětí hudebních, které si s radostí a zaujetím (nikdo je k ničemu nemusel nutit) zahrály na hudebním táboře na Mšensku.

Michal V. Hanzelín a Albert Pechmann (vedoucí tábora) – psáno pro měsíčník Mšensko

Krátce

Veřejné bohoslužby ve mšenském evangelickém kostele se poprvé po dvouměsíční přestávce způsobené covidovou karanténou konaly v neděli 17. května

xxx

V době koronaviru se biblické kroužky pro děti konaly online ve dvou skupinách. až do poloviny května. Pak se děti opět začaly scházet na faře.

xxx

Rovněž setkání nazvaná Seznámení s biblí se konala v době karantény online. Při první možné příležitosti se účastníci schůzek začali opět scházet na faře.

xxx

Během karantény se nekonaly pravidelné schůze staršovstva mšenského evangelického sboru. Potřebná rozhodnutí se konala prostřednictvím e-mailové a telefonické komunikace. První řádná schůze staršovstva se konala po čtvrtroční přestávce v neděli 7. června.

xxx

V neděli 17. května byl za seniora Poděbradského seniorátu ordinován synodním kurátorem Vladimírem Zikmundem Martin Fér. Ordinance se konala rámci bohoslužeb v evangelickém sboru v Poděbradech

Xxx

Farář Michal Šimek po tříměsíční přestávce navštívil účastníky bohoslužeb v Domově seniorů ve Mšeně v úterý 9. června. Od té doby se zde opět pravidelně konají bohoslužby.

xxx

Nedělní škola na faře stejně jako setkání starších dětí se poprvé konalo po tříměsíční přestávce v neděli 21. června.

xxx

Miroslav Hrdlička zastupoval mšenský evangelický sbor na seniorátním shromáždění Jeronymovy jednoty, které se konalo v neděli 21. června v Kolíně.

xxx

Miroslav Hrdlička byl po několikaměsíční přípravě pokřtěn při bohoslužbách v neděli 26. července. Po nich se konalo setkání účastníků při obědě na farní zahradě.

xxx

Výstava Bůh miluje cizince se ve spolupráci evangelického sboru a města Mšena konala od poloviny července do konce srpna. Zájemci si mohli v přízemí mšenské radnice prohlédnout jednotlivé panely s texty a obrazy, které připravila rakouská biblická společnost.

xxx

Polabská evangelická pout' se konala ve sboru v Poděbradech v sobotu 5. září 2020. Na programu byly přednášky pro dospělé, setkání mládeže, program pro děti a volejbalový turnaj.

Michal Šimek

Klimatické změny, voda a tvorba krajiny

Mšeno – Besedy na téma Klimatické změny, voda a tvorba krajiny se na koupališti ve Mšeně v sobotu 22. srpna zúčastnily na tři desítky lidí. Bylo jich méně než v minulých letech při obdobných akcích, jejich zájem byl však velký a diskuse velmi živá.

Pozvání přijali soukromý zemědělec Jiří Horák z Vrátna a agrární analytik Petr Havel z Prahy. Akci uvedl a moderoval mšenský evangelický farář Michal Šimek. Program jako vždy obohatili svými dramatickými výstupy mšenští divadelníci různých věkových generací – Lukáš Kauler, Lucie Horčicová, Dana Sobotková a Václav Novák.

Pořadatelé letos změnili režii, když zvolili téma sice veřejně sledované, ale ve srovnání s dřívějšími besedami s tématy jako výročí sovětské okupace, Charta 77 apod. jakoby méně politické, které je však aktuální a dotýká se každého z nás.

Na začátku večera přečetl moderátor pozdrav mšenského starosty Martina Macha, který se nemohl osobně zúčastnit – je publikován v rámci zpravodajství o tomto večeru v plném znění. První část programu byla zaměřena více společensky, kdy moderátor v krátkém rozhovoru návštěvníkům představil jednotlivé diskutující. I ti, kdo je znali, se mohli dozvědět to, co možná nevěděli.

Pražský rodák Jiří Horák (nar. 1979) se před lety věnoval veslování v klubu Blesk Vyšehrad a stal se juniorským mistrem republiky. Přestože je znám jako zapálený zemědělec, vůbec se hospodaření na statku nechtěl věnovat. Pouze na přání dědečka studoval zemědělskou univerzitu v Suchdole, i když ho to nebavilo. Dostal se na roční pobyt na Kansas State University v USA, kde získal magisterský titul. „*Kvalita studia je srovnatelná, nemáme se za co stydět,*“ zhodnotil zemědělec.

On sám chtěl být původně diplomatem. Po čtyřech ročnících studia na pražské právnické fakultě se dostal na rok na pařížskou Sorbonnu. Po návratu studium nedokončil, nechtěli mu uznat rok studia v Paříži a další dva roky se mu již nechtělo na škole zůstat. Nastoupil do mladoboleslavské Škodovky do oddělení mezinárodního marketingu, ale v srpnu 2009 podal výpověď a šel hospodařit do Vrátna na zrestitované pozemky po předcích, kteří zde hospodařili až do kolektivizace od poloviny 17. století.

Petr Havel se narodil v Benešově v roce 1956. V necelých třech letech mu zemřel otec, žil potom v Praze. Stal se členem dětského Dismanova rozhlasového souboru, kde se naučil veřejně vystupovat a získal vztah k poezii. Psaní básní se kontinuálně věnoval, vydal si je v době normalizace v samizdatu. To, že si nevymýšlí, dokázal i přednesem jedné ze svých nedávných básní. Věnoval se i bigbeatu, hrál v různých kapelách.

Po maturitě dnes jedněmi uznávaný, druhými kritizovaný publicista v oblasti zemědělství pracoval v pekárnách v Michli. Někdy kolem roku 1992, když začala privatizace, zastupoval zájmy michelských pekáren jako jejich mluvčí. Z této pozice se dostal do novin, kde začal psát různé články až se nakonec specializoval na oblast zemědělství. Je ředitelem světového klubu zemědělských novinářů IFAJ. Obdržel „Cenu Antonína Švehly“ za obhajobu demokracie a selského stavu.

Rozhovory s hosty proložili svými výstupy mšenští divadelníci. Mimo jiné přečetli úryvek z jednoho románu a Jiří Horák musel hádat, kdo text napsal. Zazněly rovněž reproduované oblíbené skladby hostů večera. Pořadatelé rovněž připravili překvapení pro Jiřího Horáka – besedu navštívil jeho bývalý spoluveslař a člen klubu Blesk Vyšehradu Vít Kučera. Dnes vrátenského zemědělce vychválil jako velmi houževnatého sportovce a člověka. Pro Petra Havla nechali pořadatelé zahrát píseň Slunečný hrob skupiny Blu effect, kde hrál jeho oblíbený kytarista Radim Hladík. „*Jednou naše kapela, kde jsem hrál na bicí, byla předskokanem Blue effectu v pražské Lucerně,*“ připomněl.

Oba hosté představili svůj pohled na témata večera. Jiří Horák vidí změny ve svém okolí – ve Vrátně vyschl rybník a v blízkosti obce je starý most, pod kterým kdysi zřejmě tekla velký potok, dnes tam není nic. Petr Havel se domnívá, že není důvod k obavám, klimatické změny tu samozřejmě jsou, ale díky médiím to vše vypadá dramatičtěji než to ve skutečnosti je. Jiří Horák zdůraznil, že vodu pro hospodaření získává především z deště. Aby měl půdu vlhčí, veškerou slámu po sklizni obilí zaorává. Tím půda zůstává vlhčí, protože sláma v zemi vodu do sebe nasává. Petr Havel poukázal na to, že nejlepším způsobem, jak udržet vodu v krajině, je nepřijímat plošná opatření, protože každá lokalita je jedinečná a potřebuje něco jiného. Někde možná bude potřeba postavit přehradu, jinde spíše

vybudovat mokřady.

Při diskusi o tvorbě krajiny, jejíž součástí jsou u nás velké rozlohy polí Jiří Horák konstatoval, že současná moderní zemědělská technika je tak velká, že by se na malém políčku s takovým strojem neotočil. Petr Havel oponoval s tím, že jinde v Evropě mají stejně velké stroje a jsou schopni se otočit na mnohem menších polích. Oba pánové se shodli na tom, že důležitá je výsadba stromů – větrolamů v krajině. Ty mohou zabránit větrné erozi a vysušování půdy. K dalším tématům patřily ceny potravin, které jsou u nás velmi levné, některé přijímané zákony, které jdou v neprospěch krajiny.

Stranou nezůstal chov zvířat v zemědělství. Právě ten je velmi nákladný, ale zaměstnává mnohem víc lidí než např. pěstování plodin. Tím přispívá k tomu, že v oblastech chovu hospodářských zvířat se venkov méně vylidňuje. Jiří Horák konstatoval, že zatím si nemůže chov zvířat dovolit, protože splácí pořízenou zemědělskou techniku. Předseda zemědělské společnosti Chorušice Miroslav Hrdlička zdůraznil, že ačkoliv soukromí zemědělci obhospodařují 40 procent zemědělské půdy, právě zemědělská družstva mají větší podíl při chovu zvířat a tím jsou pro venkov prospěšná. Polemizoval tak s názorem, že největším přínosem pro venkov jsou pouze soukromí zemědělci. „*Nejde to paušalizovat, záleží na konkrétních lidech,*“ zareagoval Petr Havel, který je znám jako velkým zastáncem soukromých zemědělců.

Oba hosté se shodli na tom, že budoucnost vidí z hlediska obhospodařování krajiny nadějně. „*Nebojte se stát zemědělci, stojí to za to. Žijeme ve střední Evropě, kde vždycky trochu zaprší,*“ uzavřel Jiří Horák. „*Jsem optimista,*“ dodal Petr Havel.

-sim- (psáno pro měsíčník Mšensko)

Pozdrav starosty Martina Macha účastníkům besedy

Klimatické změny, voda a tvorba krajiny - 22.8. 2020

Vážení občané a hosté,

dovolte, abych vás touto formou přivítal v Městských lázních Mšeno a pozdravil na začátku jistě zajímavé besedy.

Zvolené téma je vážné a v dnešní době navýsost aktuální. Klimatická změna, jejíž avizovaný příchod léta většina tuzemských politických stran bagatelizovala, udeřila v posledních letech s plnou silou. Stát na ni není připraven a jen pomalými krůčky se snaží něco dělat. Ale v procesu adaptace na změnu klimatu a minimalizace následků tohoto jevu nelze spoléhat jen na stát či dokonce mezinárodní instituce, ale snažit se o nápravu stavu krajiny by měl každý.

Město Mšeno se již roky snaží postupovat v souladu s moderními trendy a za posledních deset let se nám podařilo realizovat celou řadu aktivit, které mají pozitivní dopad na životní prostředí. Šlo například o pět projektů snižování energetické náročnosti (a tím snižování emisí) u veřejných budov města, dotační program na výměnu kotlů v rodinných domech, výsadbu alejí v krajině či stromů ve městě, realizaci pozemkových úprav v některých katastrech, opatření pro zadržování vody v městských lesích nebo v současnosti probíhající výstavba poldru ve Skramouši. Při rekonstrukci Jezerní ulice se podařilo nasměrovat velkou část dešťových vod do Jezera. V přípravě máme další projekt – odklonění dešťových vod z dešťové kanalizace v Boleslavské ulici do zásobníků, z nichž se bude znovu používat. Mám také radost z toho, že se budou rekonstruovat dva rybníky v údolí - U vrby a Stříbrník, tyto projekty také mají plnou podporu města.

Věřím, že společným úsilím se nám podaří vodu v krajině udržet !
Přeji pěkný večer.

Martin Mach

Michal V. Hanzelín pod dojmem besedy o klimatických změnách, vodě a tvorbě krajiny napsal následující text.

Město na suchu

Nebojte se, není to o ekonomice. To jen letošní debata na mšenském koupališti byla o vodě. Mšeno, koupaliště, voda – to se k sobě hodí. Víc se o debatě dozvíte jinde v tomto čísle. Co mi přijde v té souvislosti nejdůležitější je zkušenost Mšena, Kaniny a podobných obcí okolí. Pitná voda – ani třeba obecní studna zde stovky let nebyla – musela se nosit (ti bohatší vozit). A tak stačí využít zkušenosti dědečků, abychom s vodou lépe hospodařili. Pokouším se na to poukázat při různých příležitostech. V řadě globálních témat, kde kdo v místním pohostinství ví, co by se s tím či oním mělo udělat. Já poukazuji na to, že musíme, můžeme a dost možná i máme - začít u sebe. I když se debata na koupališti svedla zejména na důležitost lokálních potravin vysoké a zaručené kvality - vrátil bych se k vodě. V paralele s místní potravinou naší zahrádky je nejlokálnější úroveň naše nakládání s vodou doma. Stačí se pro začátek zamyslet, co pitné vody jsme vyplývali denně zbytečně, jen na toaletách. Snad se už blíží doba, kdy lidé z velkoměst nám budou závidět nejen vlastní rajčata či ředkvičky ze zahrádky, ale i ten luxus, že nemusíme splachovat pitnou vodou. Je to slabých sto let, co má Mšeno vodovod. Takže kde jinde než ve Mšeně a okolí máme dobrý příklad historické zkušenosti toho, jak málo pitné vody člověk potřebuje pro život. A já si nejsem jistý, že být moderní, znamená nutně neohleduplně pohodlný.

Michal V. Hanzelín (psáno pro měsíčník Mšensko)

Bohoslužby ve skalách

Mšeno, Vyhlídky- Bohoslužeb ve skalách, které se konaly v sobotu 19. září na Vyhlídkách u Romanova, se zúčastnilo okolo 30 návštěvníků všech generací. Na přípravě se vedle místních členů evangelického sboru ve Mšeně – horolezce Petra Pavelky a faráře Michala Šimka podílel již počtvrté farář Michael Führer z evangelického luterského sboru Gruna-Seidnitz v Drážďanech. Téma letošního setkání znělo: „Právě teď: Překonávat hranice-vytvářet společenství.“

Spolková vláda v Německu tři dny před konáním akce zařadila kvůli stoupající nárůstu covidu Středočeský kraj mezi rizikové oblasti, kam nedoporučuje svým občanům jezdit. To přimělo německé přátele z Drážďan, že letos zůstali pro jistotu doma, aby neohrozili svůj pracovní program. Při návratu by se totiž museli prokázat negativním testem nebo jít na dva týdny do karantény. Neznamenal to však, že by se bohoslužba nekonala, vše proběhlo oboujazyčně, jako by tam byli i účastníci z Německa. Zpívaly se písně z okruhu Taize z Francie., které jsou známy po celém světě.

Farář Šimek při zahájení řekl: „*Vyřizují vzkaz od faráře Michaela Führera, že nás všechny srdečně pozdravují a v této chvíli na nás myslí. Právě teď překračujeme hranici našimi myšlenkami a modlitbami. Vytváříme na dálku společenství. Přátelé v Drážďanech, děkujeme vám za pozdravy a máváme vám z Vyhlídek a voláme – ahoj, nazdar.*“ Shromáždění lidé mávali a zdravili na dálku. Bohoslužba byla zčásti natočena na video, osvědčení fotoreportéři Josef Havel a Otto Vokál pořídili řadu snímků. Takže alespoň pomocí techniky budou překročeny hranice a partneři v Německu budou mít k dispozici po zpracování záznam bohoslužby.

Michal Šimek ve svém úvodním proslovu připomněl mšenského horolezce Luboše Martínka, který stál u začátku těchto bohoslužeb v roce 2014. A také dalšího dnes již zemřelého lezce Káju Vostruhu, který v době, kdy již těžce nemocný byl upoután na lůžko, navštívil bohoslužbu ve skalách prostřednictvím mobilu. Na jejich památku položil na skálu kytici karafiátů.

Dopředu připravené kázání Michaela Führera přečetl Michal Šimek česky i německy. Německý duchovní si položil otázku, jak mohou být křesťané lidmi plnými fantazie. A přítomným představil Američana Jima Collinse, profesora managementu, který se v kondici udržuje horolezectvím. „*Lezení*

je jednou z nejkreativnějších věcí, jaké jsem kdy dělal: je to nepřerušovaný proces řešení problémů. Zíráš na skalní stěnu a říkáš si: „Nejspíš existuje nějaká cesta.“ Ale musíš ji při lezení najít“, říká Collins. Je přesvědčen, že lezení také trénuje kreativitu v jiných oblastech života.

M. Führer konstatoval, že Ježíš by byl tímto lezeckým borcem silně potěšen. Protože si přeje kreativní a vynalézavé přátele; Lidé, kteří mají dynamického ducha a jsou ochotni jít netradičními cestami. V souvislosti s Ježíšovým podobenstvím o nepoctivém správci z Lukášova evangelia dospěl k závěru, že se lze nechat inspirovat ne k nepoctivosti, ale chytrým nápadem a rozhodným jednáním k napnutí sil tam, kde je toho zapotřebí pro dobrou věc. A zakončil své kázání slovy: „*Pokud tedy máme být my křesťané lidmi plnými fantazie ve všech oblastech a pokud lezení opravdu trénuje naši kreativitu, pak musí naše motto znít: Schopné horolezce do vedení církví a sborů - s výjimkou těch, kteří cvičí jen kolem svých vlastních kariérních žebříčků - a na všechny kostely „lezecké stěny“, abychom mohli najít nové způsoby, jak přesvědčivě žít Ježíšovo poselství a nadchnout pro něj ostatní. Takže: Horolezení je dobré, pokud chceme jít společně dopředu. Ve víře a jako křesťanská společenství v České republice, v Německu a všude jinde. A myslím si, že to chceme. - Bůh nám k tomu pomáhej!*“

Faráře Šimka čekalo velké překvapení, když den po skončení bohoslužeb v mailové poště našel zprávu od jednoho člena sboru Gruna –Seidnitz v Drážďanech: „*Navzdory varování před rizikem jsem přijel a jsem rád. Byla to hezká bohoslužba,*“ konstatoval. Takže shrnuto – hranice naši německí přátelé překročili duchovně i fyzicky. Obojím způsobem jsem společně vytvořili společenství.

(sim)- psáno pro měsíčník Mšensko

Kázání Michala Šimka při bohoslužbách ve skalách

Milí přátelé,

podobenství o milosrdném Samařanu je pro nás důvodem k tomu, abychom se v této chvíli zamysleli sami nad sebou. Jaký je náš vztah k věčnosti. K tomu, co nás přesahuje.

Platí ještě stále to, co kdysi řekl Ježíš zákoníkovi? Zde si musí odpovědět každý sám za sebe. Jaký je můj vztah k Bohu? Jaký mám vztah k sobě? A kdo je dnes můj bližní?

Na tyto otázky si můžeme odpovědět různým způsobem. Promýšlet je teoreticky, modlit se, medítovat v klidu domova, při procházce krásnou přírodou. Nebo v rozhovoru s druhými lidmi.

Ježíš dal svému tazateli odpověď pomocí příběhu. Bližní je ten, kdo se ocitl v nouzi a potřebuje pomoc. Překvapivě mu pomohl nikoliv příslušník duchovního stavu, ani kněz, ani levita. Ale Samaritán, muž v očích tehdejších Židů opovržený či nenáviděný.

Co nám chce Ježíš říct? Podíl na věčném životě Ti nezajistí postavení, ale vztah, který projevíš člověku, který se ocitl v nouzi. Který potřebuje Tvou pomoc.

Ježíš se Tě neptá, zda jsi dobrým křesťanem. Ptá se Tě, zda dovedeš zareagovat na volání svého bližního o pomoc. Překročit hranici svého soukromí a vytvořit společenství solidarity s bližním. S tím, kterého Ti Bůh poslal do cesty.

I my se dnes můžeme ptát jako zákoník. Kdo je můj bližní? Odpověď si musí každý sám za sebe. Může to být rodina, soused, rodina, kolegové v práci, člen sboru kam se chodím modlit, postižení lidé, senioři, uprchlíci, lidé pronásledovaní pro svoji víru či svůj názor.

Předpokladem pro to, abych dovedl pomoci není podle Ježíše vzdělání, společenské postavení, inteligence. Ale – soucit a milosrdenství. A to je pro nás výzva. Dovedeš projeviti soucit a milosrdenství svému bližnímu?

Domnívám se, že nás ani celý svět nespasí velká slova, sliby a závazky. Ale projev solidarity k těm, kteří to potřebují. Bez ohledu na jejich víru či politické přesvědčení. Osobně při kontaktu s nimi. Nebo na dálku prostřednictvím dobročinných organizací. Pán žehnej všem, kdo dobře činí. Amen

Michal Šimek

Predigt von Michal Šimek – Gottesdient in den Felsen

Liebe Freunde,

das Gleichnis vom barmherzigen Samariter ist für uns ein Grund, in diesem Moment über uns selbst nachzudenken. Wie ist unsere Beziehung zur Ewigkeit. Zu dem, was uns übersteigt.

Ist das, was Jesus einmal dem Schriftgelehrten gesagt hat, noch gültig? Hier muss jeder für sich selbst antworten. Wie ist meine Beziehung zum Gott? Wie ist meine Beziehung zu mir? Und wer ist heute mein Nächster?

Wir können diese Fragen auf verschiedene Arten beantworten. Denken Sie darüber theoretisch nach, beten Sie, meditieren Sie in der Ruhe Ihres Zuhauses, während Sie durch die wunderschöne Natur gehen. Oder im Gespräch mit anderen Menschen.

Jesus gab seinem Fragesteller eine Antwort durch eine Geschichte. Ein Nächster ist einer, der in Not ist und Hilfe braucht. Überraschenderweise wurde ihm weder von einem Mitglied des Klerus noch vom Priester oder vom Leviten geholfen. Sondern von einem Samariter, einem von

damaligen Juden verachteten und gehassten Mann.

Was will Jesus uns sagen? Einen Anteil am ewigen Leben gibt dir keine Stellung, sondern eine Beziehung zu einer bedürftigen Person, die deine Hilfe braucht.

Jesus fragt dich nicht, ob du ein guter Christ bist. Er fragt dich, ob du auf den Hilferuf deines Nachbarn reagieren kannst. Die Grenzen der Privatsphäre überschreiten und eine Gemeinschaft der Solidarität mit dem Nächsten schaffen. Mit dem einen, den Gott dir geschickt hat.

Auch heute können wir wie der Schriftgelehrte fragen. Wer ist mein Nächster?

Jeder muss für sich selbst antworten. Es kann eine Familie sein, ein Nachbar, ein Arbeitskollege, ein Mitglied der Kirche, in der ich bete, Menschen mit Behinderungen, Senioren, Flüchtlinge, Menschen, die wegen ihres Glaubens oder ihrer Meinung verfolgt werden.

Laut Jesus sind Bildung, sozialer Status oder Intelligenz keine Voraussetzung dafür, Menschen helfen zu können, sondern - Mitgefühl und Barmherzigkeit. Und das ist eine Herausforderung für uns. Kannst du deinem Nachbarn Mitgefühl und Barmherzigkeit erweisen?

Ich glaube, dass weder wir noch die ganze Welt durch große Worte, Versprechen und Verpflichtungen gerettet werden. Das schafft nur ein Zeichen der Solidarität mit denen, die es brauchen. Unabhängig von ihren Glauben oder ihrer politischen Überzeugung. Persönlich im Kontakt mit ihnen. Oder aus der Ferne durch Wohltätigkeitsorganisationen. Der Herr segne alle, die Gutes tun. Amen

Michal Šimek

Kázání Michaela Führera pro bohoslužby ve skalách

Predigt von Michael Führer für Gottesdienst in den Felsen

Bohoslužeb ve skalách se farář Michael Führer z Drážďan neúčastnil s ohledem na to, že spolková vláda několik dní před sobotou 19. září vyhlásila Středočeský kraj kvůli šíření koronaviru za rizikovou oblast. Farář Michal Šimek kázání proto přečetl v obou jazycích.

Thema der Predigt: **Wie wir phantasievoll Christ sein können...**

Téma kázání: ***Jak můžeme být vynalézaví křesťané ...***

Biblisches text: Lukas evangelium 16,1-9

Biblický text: Lukášovo evangelium 16,1-9

Ihr lieben tschechischen und deutschen Freunde!

Ich will hier an diesem schönen Platz in der Natur mit Euch zusammen überlegen, wie wir phantasievoll Christ sein können?

Vážení čeští a němečtí přátelé!

Tady na tomto krásném místě v přírodě chci přemýšlet o tom, jak můžeme být nápaditými křesťany?

Lass Ihr Euch auf diese Überlegungen ein? Ich hoffe es, damit ich nicht umsonst diesen gefährlichen Platz eingenommen habe. Ohne die guten Helfer hätte ich das auch nicht geschafft.

Wie können wir phantasievoll Christen sein? Diese Frage beschäftigt mich immer wieder.

Pustíte se do těchto úvah? Doufám, že ano, takže jsem na toto nebezpečné místo nevylezl nadarmo. Bez dobrých pomocníků bych to nedokázal.

Jak můžeme být vynalézaví křesťané? Tato otázka mě zaměstnává znovu a znovu.

Wer von Euch kennt Jim Collins? (...)

Das ist ein US-Amerikaner, Professor für Management-Fragen. Er ist genauso alt wie ich, Jahrgang 1958. Und in deutscher Sprache würde man ihn „einigermaßen schräg“ nennen, unangepasst, ungewöhnlich.

Jim Collins hält sich durch Klettern fit. Kein Treppenhaus, keine Fassade ist vor ihm sicher. In jeder freien Minute erprobt er seine Kletter-Künste.

Aber nicht nur den Körper, sondern auch den Geist will der begeisterte Bergsteiger auf diese Weise trainieren.

Kdo z vás zná Jima Collinsa? (...)

Toto je Američan, profesor managementu. Je stejně starý jako já, narozený v roce 1958. A v němčině by ho člověk nazval „trochu divným“, nepřizpůsobivým, neobvyklým.

Jim Collins se udržuje fit lezením. Žádné schodiště, žádná fasáda si nemůže být před ním jistá. V každé volné minutě zkouší své lezecké umění. Ale nadšený horolezec chce tímto způsobem trénovat nejen své tělo, ale i svou mysl.

Jim Collins erklärt: „Klettern gehört zu den kreativsten Dingen, die ich je getan habe: Es ist ein ununterbrochener Problemlösungsprozess. Du starrst die Felswand an und sagst dir: ‚Wahrscheinlich gibt es eine Route.‘ Aber du musst sie beim Klettern erfinden.“

Collins ist überzeugt, dass das Klettern auch die Kreativität in anderen Lebensbereichen schult.

Jim Collins vysvětluje: „Lezení je jednou z nejkreativnějších věcí, jaké jsem kdy dělal: je to nepřetržitý proces řešení problémů. Zíráte na skalní stěnu a říkáte si: „Pravděpodobně existuje nějaká cesta.“ Ale musíte ji při lezení nalézt.“

Collins je přesvědčen, že lezení také trénuje kreativitu v jiných oblastech života.

Jesus hätte seine helle Freude an diesem Kletterkünstler. Denn er wünscht sich kreative und einfallsreiche Freunde; Leute, die geistig beweglich und bereit sind, auch unkonventionelle Wege zu gehen.

Jesus erfindet Geschichten, die die Phantasie anregen und zum mutigen Handeln provozieren:

Ježíš by byl potěšen tímto lezeckým umělcem. Protože chce kreativní a vynalézavé přátele; Lidé, kteří jsou mentálně flexibilní a připraveni jít i netrardičními cestami.

Ježíš vymýšlí příběhy, které podněcují představivost a podněcují odvážnou akci:

Jesus erzählt z. B. von einem gerissenen Verwalter, der das Vermögen seines Herrn veruntreut. Dieser Verwalter ist also ein Betrüger.

Bevor er die erwartete Kündigung erhält, lässt er die Schuldner seines Herrn zu sich kommen und fordert sie auf, die Schuldscheine zu ihren Gunsten zu fälschen.

Eine clevere Idee, um nach seiner Entlassung ihre Hilfe in Anspruch nehmen zu können. – D. h.: Er hat Menschen mit Geld von seinem Chef versorgt, damit er später von ihnen Unterstützung bekommt.

Ježíš vypráví např. o prohnaném správci, který zpronevěřil majetek svého pána. Tento manažer je tedy podvodník.

Než dostane očekávaný vyhazov, pozve si k sobě dlužníky svého pána a vyzve je, aby směnky zfalšovali ve svůj prospěch.

Chytrý nápad, jak získat jejich pomoc poté, co bude propuštěn. - Jinými slovy: Poskytl lidem peníze od svého šéfa, aby mohl později získat podporu od nich.

Nicht die Unehrlichkeit dieses Gauners, sondern sein pffiffiger Einfall und sein entschlossenes Handeln sollen uns zu denken geben.

Mal dir aus, was aus deinem Leben werden kann! - Das will Jesus uns ans Herz legen. Spiel die Wege durch, die vor dir liegen!

Du hast Talente, die du entfalten und nutzen kannst. Du hast die Freiheit abzuwägen, wofür du deine Kräfte einsetzen willst. Du bist nicht darauf festgelegt, nur das zu machen, was ›man‹ immer schon gemacht hat.

Ne nečestnost tohoto podvodníka, ale jeho chytré nápady a rozhodné kroky by nás měly přinutit přemýšlet

Představte si, co se může stát z vašeho života! - To je to, co nám chce Ježíš doporučit. Hrajte cestami, které leží před námi!

Máte talenty, které můžete rozvíjet a používat. Máte svobodu zvážit, k čemu chcete využít své síly. Nejste odkázáni k tomu dělat jen to, co se dělalo vždycky.

Merkt Ihr: Wir bekommen heute einen deutlichen Hinweis auf das, was – Gott sei Dank! - in uns steckt.

Und nun können wir kreativ sein: Also: Lass dir etwas einfallen, wie du das Zusammenleben mit anderen gestalten möchtest!

Všimněte si: Dnes dostáváme jasný důkaz toho, co - díky bohu! - je v nás. A teď můžeme být kreativní: Takže: přijďte s nápady, jak byste chtěli utvářet soužití s ostatními!

Es gibt in Deinem Alltag genügend Gelegenheiten, zu trösten und Mut zu machen, Vertrauen aufzubauen und Frieden zu stiften.

Fällt die da spontan etwas ein? – Wenn nicht, kannst du darüber gründlicher nachdenken: Wo kann ich hilfreich sein für andere?

Ve svém každodenním životě najdete dostatek příležitostí, kdy můžete poskytnout útěchu a dodat odvahu, budovat důvěru a zasazovat se o pokoj.

Napadá vás něco spontánně? - Pokud ne, můžete o tom přemýšlet důkladněji: Kde mohu být ostatním prospěšný?

Du musst nicht nur um dich selber kreisen. Du kannst anderen nützlich sein.

Nemusíte se točit jen kolem sebe. Můžete být užiteční druhým.

Und überleg dir auch, wie du deine Beziehung zu Gott lebendig halten willst!

A také přemýšlejte o tom, jak chcete udržet svůj vztah s Bohem naživu!

In Beziehungen, die lebendig sein sollen, müssen wir investieren.

Eine Ehe bleibt nur gut, wenn wir uns darum bemühen. – Die Beziehung zu unseren Eltern bleibt nur gut, wenn wir sie regelmäßig sehen. Und die Beziehung zu Gott braucht auch Pflege.

Musíme investovat do vztahů, které mají být naživu.

Manželství zůstává dobré jen tehdy, když se o to snažíme. - Vztah s našimi rodiči zůstává dobrý, pouze pokud se s nimi pravidelně vidíme. A vztah s Bohem také vyžaduje péči.

- Du kannst ausprobieren, welche Form des Betens und Meditierens dir gut tut.

- Du kannst herausfinden, mit wem du über die Bibel und den Glauben reden kannst.

- Du kannst mitplanen und mithelfen, dass Gottesdienste wirklich zu frohen Festen werden...

Möglichkeiten gibt es genug.

Můžete si vyzkoušet, která forma modlitby a meditace je pro vás dobrá.

- Můžete zjistit, s kým mluvit o Bibli a víře.

- Můžete napomáhat tomu, aby se bohoslužby skutečně staly radostnými slavnostmi ...

Možností je dost.

Du brauchst nicht oberflächlich in den Tag hineinzuleben.

Wenn wir Christen also auf allen Gebieten phantasievolle Menschen sein sollen, und wenn das Klettern wirklich unsere Kreativität trainiert, dann muss die Devise lauten:

Kletterkünstler in die Kirchen- und Gemeindeleitungen – ausgenommen solche, die nur an ihrer eigenen Karriereleiter herumturnen – und „Kletterwände“ an alle Kirchen, damit wir neue Wege finden, die Botschaft Jesu überzeugend zu leben und andere damit zu begeistern.

Nemusíte žít své dny povrchně.

Pokud tedy máme být my křesťané nápaditými lidmi ve všech oblastech a pokud lezení opravdu trénuje naši kreativitu, pak motto musí znít:

Horolezečtí umělci do vedení církve a komunity - s výjimkou těch, kteří cvičí pouze na svém vlastním kariérním žebříčku - a „lezecké stěny“ ke všem kostelům, abychom mohli najít nové způsoby, jak přesvědčivě žít Ježíšovo poselství a inspirovat k němu ostatní.

Also: Klettergebiete sind gut, wenn wir im Glauben und als christliche Gemeinschaften in Tschechien und Deutschland und überall miteinander vorankommen wollen. Und ich denke: Das wollen wir. - Gott helfe uns dazu!

Takže: Horolezecké oblasti jsou dobré, pokud se chceme ve víře a jako křesťanská společenství v České republice a Německu a všude posunout společně kupředu. A myslím, že to chceme. - Bůh nám pomáhej!

Amen

Michael Führer

Milovník květin a vůbec všeho živého

Dne 28.dubna tohoto roku zemřel ve věku 92 let filosof a akademický učitel Ladislav Hejdánek. Při stále obdivuhodné duševní svěžesti rozhodl se krátce předtím odmítnout lékařské udržovací praktiky a uzavřít tak život plný polemických dialogů s filozofy (zejména s dávno zemřelými filozofickými velikány), s teology, přírodními vědci, historiky, umělci i politiky. A to vše (v podtextu) s radostí z události,jakou dialog přináší a s jistou dávkou typicky hejdánkovského humoru. Jistému „dialogu“ se nevyhnuli ani příslušníci StB při výslechu, které on nenechával bez poučení o původu a významu lidských práv.

Hejdánkovo dílo je obrovské (o tom svědčí i předlouhý seznam publikací). Přitom v jeho důležitých tématech: o zvláštní povaze pravdy a víry, jen jakoby otevírá nové možnosti chápání a působí jako výzva buď k pokračování v naznačené cestě, nebo k jejímu vyvracení.

V jeho životopise bývá zmíněna jeho záliba v pěstování květin, chovu akvarijních rybiček a vůbec v přírodovědě. To ovšem jen jako koníček. Já si však myslím, že to bylo od mládí jeho filozofické východisko: zájem o to, co se rodí, roste, nějak reaguje se svým okolím, rozvíjí se a posléze zaniká. Evropská filozofie se však převážně zabývá mrtvými pojmy, idejemi, ideologiemi a dokonce i z věcí živých jakým je konkrétní člověk, dělá mrtvé pojmy (např. Evropan). Lidé k Hejdánkovi nosili churavějící květiny, s kterými si nevěděli rady. On sice musil všechno vědět o druhu, poddruhu či varietě té rostliny, ale pak k ní přistupoval jako k jedinci (individualitě).

Filozofii Hejdánek učit nechtěl, chtěl učit filozoficky myslet, což znamená myslet kriticky. Ne ovšem tak,jak se tomu dnes rozumí (potírat cizí názory), nýbrž tak, že se vracím k tomu, co jsem udělal. Hejdánek dává příklad: nejdou vám světla v bytě, začnete se hrabat v elektrice a podaří se vám vyhodit pojistky v celém domě. Co musíte udělat je znovu si projít všechny kroky, které jste udělal ve snaze nalézt chybu. Totéž ve filozofii. Musíte se vrátit k tomu, co jste udělali (řekli, napsali) a zkoumat, na co jsem se předtím zaměřil a na co jsem nedal pozor popř. jaké důsledky jsem si neuvědomil.

Tak i ve víře musíme rozlišovat mezi vírou a reflexí víry. Víra sama orientuje celý náš život i myšlení a my ji nemáme pod kontrolou. Teprve v návratu(reflexi)k tomu, co jsme (ve víře) udělali, můžeme odhalit, co

bylo z víry a co z nějaké mé choutky, nebo ideologie,či čehokoli jiného. Nebudu vás unavovat Hejdánkovým zvláštním pojetím času, který není lineární,nýbrž vázaný na události, ani jeho pojetím budoucnosti, která nemůže být jiná než nadějná. Tu mu moderátor namítne: ale vždyť z budoucnosti přichází i zlé věci,stáří, nemoc a pod.. Na to Hejdánek odpoví:to nepřichází z budoucnosti,ale z minulosti. Moderátor neví, co na to říct. Přemýšlejte! Přináší to budoucnost, nebo nás tím dostihuje naše minulost?

Jan Kozlík

V říjnu a prosinci natočil Michal Šimek rozhovor s Ladislavem Hejdánkem pro Post Bellum. Níže zveřejňujeme životopis, který z nahrávek zpracovala Barbora Šťastná. Můžete také navštívit portál Paměť národa, kde je uložena celá řada materiálů souvisejících s natáčením: <https://www.pametnaroda.cz/cs/hejdanek-ladislav-1927>

Hejdánek Ladislav (1927)

Mám dojem, že jsem celý život dělal něco, co teď nikdo nepotřebuje a nechce.

1. po válce byl funkcionářem sdružení Akademická YMCA
2. vystudoval filozofii, významně se podílel na pořádání seminářů v bohoslovecké koleji v Jirchářích
3. členem Společnosti pro lidská práva v roce 1968
4. v roce 1971–72 byl půl roku ve vazbě a 1972 byl odsouzen
5. v období tzv. normalizace organizoval bytové semináře, sám na nich přednášel a zval si i zahraniční hosty
6. signatář a mluvčí Charty 77
7. po roce 1989 přednášel filozofii na Filozofické fakultě UK a vedl také katedru filozofie na Evangelické teologické fakultě UK

Dítě I. republiky

Ladislav Václav Hejdánek se narodil 10. května 1927 jako jediné dítě Ladislava Hejdánka a jeho ženy Emílie rozené Poupové. Otec byl

pokřtěný katolík, ale k církvi měl vlažný vztah; matka pocházela ze staré evangelické rodiny, a tak byl jejich syn vychován v Českobratrské církvi evangelické. Kromě protestantismu hrál v jeho výchově důležitou úlohu ještě jeden prvek: „Já jsem byl odmalička vychovávanej v takovým tom obdivu k I. republice a vůbec k demokracii, k Masarykovi. Pak jsem zjišťoval čím dál víc, jak ta I. republika byla nepovedená. Já jsem si nejdřív uvědomil, že Masaryk chtěl novou Evropu, a zůstala mu z toho Malá dohoda a nota bene Malá dohoda s Rumunskem a Jugoslávií, kde furt ještě byli králové! Patočka vždycky říkal, že to je největší filozofickéj čin v dějinách, že filozof založil stát. Já jsem mu taky jednou řekl, že to není pravda, že Masaryk nechtěl republiku, že Masaryk chtěl jenom rozbít Rakousko, respektive reformovat Rakousko, a potom, když to nešlo jinak, tak prostě založit novou Evropu, pročez tím myslel to pásmo mezi Rusama a Němcema.“ Ladislav Hejdánek za války studoval a 1946 absolvoval gymnázium ve Slovenské ulici na Vinohradech. V letech 1946–48 studoval matematiku a filozofii na Přírodovědecké fakultě UK, potom přešel na Filozofickou fakultu a pokračoval ve studiu filozofie. Po ukončení studií v roce 1952 pracoval jako kopáč a betonář.

Chvála lži

Ladislav Hejdánek byl jedináček, což mělo některé specifické dopady na styl jeho výchovy: „Já jsem byl odmalička pod takovou tvrdou komandaturou své matky. Já jsem matce za to vděčen de facto, protože tam byla otázka, co člověka nezničí, to člověka posílí. Moje matka byla od přírody takovej policajt nebo generál. A já jsem byl potvora. Odmalička. Dělal jsem psí kusy, což dělaj všichni, jenomže já jsem věděl, že za to vždycky budu strašně trpět. Já byl extrémně řezanej. Jediná možnost byla, buď se nechat zlomit, a to nějak nepatří k mé nátuře, anebo vymejšlet, jak se z toho dostat. Já jsem lhal, až Bůh bránil. Já jsem lhal takovým důmyslným způsobem. Každý den, když jsem přišel ze školy, tak první otázka, policajtská, byla: Tak co dnes zase bylo?! Takže já jsem to nemohl nechat volnému průběhu. Jediná možnost byla pracovat ideologicky.“ Když Ladislav Hejdánek provedl ve škole nějakou rošťárnu, rychle oběhl matky svých spolužáků, které byly ve styku s jeho matkou, a vylíčil jim pro sebe příznivou verzi události. Věděl, že zapírat nemá smysl, doma mu stejně nikdo neuvěří a jeho matka si vše ověří

v rodinách spolužáků. „Já jsem se naučil lhát velmi důmyslně a dokonale a pedagogicky to vlastně mělo pozitivní výsledek, protože já jsem zjistil, že lhát dá strašnou práci a že lhát v blbostech, že prostě nestojí zato, že stojí zato spíš se držet tý pravdy. Já jsem vlastně z takovejch pragmatickejch situací přestal lhát, už jsem taky bral rozum..., ale lhát umím. To, musím říct, jsem se naučil perfektně.“ Umění lhát se mu později velice vyplatilo, když byl vyslýchán tajnou policií. Když se na konci 70. let ocitl pod policejním dohledem, tvrdil svým přátelům, že mu to nevadí, poněvadž na stálý dohled je zvyklý již odmalička.

Za železnou oponou

„Já jsem jedinkrát za svůj život uvažoval o emigraci po osmačtyřicátým. To jsme udělali takovou skupinu, že jsme chtěli zdrhnout. Bylo to tehdy velmi snadný. My jsme měli ještě brigádu Akademický YMCy v Kvildě na Šumavě, a tam jsme pracovali těsně u hranic. A dokonce tam, kde se upravovala cesta, já jsem se tam byl podívat, a tak jsme jednou nohou byli v Německu a jednou u nás. To ještě nebyla obšancovaná hranice. Mohli jsme, ale kvůli tomu, že by z toho byly problémy pro Akademickou YMCu, což jsme nechtěli, zejména já jsem na to dbal, protože jsem byl funkcionář. Tak jsme se vrátili a plánovali jsme odchod. Potom si to některý rozmysleli, zrovna jeden z nich, to byl Pavel Jerie, můj spolužák, ten si to rozmyslel, protože tady nechtěl nechat starý rodiče. My jsme byli rozhodnutý, že zdrhnem. Jednou jsme [zašli za prof. Součkem], žádali jsme o rozmluvu a řekli jsme mu, že chceme zdrhnout. On z toho byl úplně šedivej, on byl takovej strašně lekavej, ale za chvíli se vzpamatoval. Začal nám věčně říkat argumenty, co můžeme a nemůžeme čekat, když zdrhneme, to jest, že nikdo o nás nic neví, nic nejsme, tam se budeme muset živit a nebudeme moct studovat a nikde nemůžeme očekávat, že bude někdo zvědavej na to, jaký jsou naše názory, že musíme bejt zticha a držet krok. A ať si neděláme iluze, že tam budem moct něco dělat. Mě osobně [to přesvědčilo, abych zůstal].“

V odborech byl každý

Absolvoval gymnázium ve Slovenské ulici na Vinohradech. V letech 1946–48 studoval matematiku a filozofii na Přírodovědecké fakultě UK,

potom přešel na Filozofickou fakultu a pokračoval ve studiu filozofie. Po ukončení studií v roce 1952 pracoval jako kopáč a betonář. Po návratu z vojenské služby nastoupil do dokumentačního oddělení Ústavu epidemiologie a mikrobiologie: „Já tam nastoupil v únoru [1956] a už na podzim jsem byl zvolený do závodního výboru ROH. Tam v tom ROH jsem byl až do sedmašedesátého roku a prodělal jsem vše, co jsem [mohl]. Byl jsem ve všech možných funkcích, jeden rok dokonce předseda, tři roky jsem byl jednatelem a jinak jsem byl kulturním referentem... A v těchto funkcích jsem se s ním [se svým šéfem Raškou] rval, zejména jako předseda. [Členství v ROH] nebylo povinný, ale byl nápadnej každej, kdo tam nebyl. Prostě a dobře, každej byl neobyčejně podezřelý, když se chtěl z toho vyvlíct. Já jsem to [své členství] nebral nijak zvlášť úkorně. Mně to nikdy nepřipadalo tak, že by to nemělo bejt. A když to dnes někdo líčí jako něco hroznýho, jestli je to povinný nebo ne... Tuto otázku si nikdo nekladl, nebo když si ji kladl, tak to byl podezřelý člověk. Ale i pro mě podezřelý! Proč to dělá? Čas od času byly schůze, ty byly v pracovní době. To vlastně znamenalo se ulejt – jsme v Čechách. Kdyby byla schůze mimo pracovní dobu, tak tam nikdo nepřišel.“

Zlatá šedesátá

Na konci padesátých let a na začátku let šedesátých „...když někdo neprovokoval, tak nedostal na hřbet. Šedesátá léta, to je něco, co je zcela zkruseno tím, když se říká: Komunistickéj zločinnéj režim tady vládl čtyřicet let. To není pravda. Pravda je, že lidi, co byli pouštěni po mnoha letech vězení, byli pouštěni až v těch šedesátejch letech, tzn. i pro ty, co tam seděli, to byla doba jakéhosi nadějného očekávání. Tím spíš pro lidi, který byli mimo a sledovali situaci. Byla spousta lidí jako vždycky v každé společnosti, kterejm je všecko fuk, čili ti tohle neprožívali. Ale jinak, když se mám podívat na svůj vlastní život, tak ta doba nejnadějnější, kterou jsem prožíval, byla právě od konce padesátejch let – to začínala ta vzpoura filozofů, ty diskuse v Literárkách, kde Kosík psal článek ‚Hegel jako mrtvý pes?‘ ... My jsme to [uvolňování] čekali. Hromádka řekl, že se kal usadí, no tak my jsme viděli, že už se usazuje.“

Nová orientace

Na konci 50. let vzniklo v prostředí Českobratrské církve evangelické významné hnutí, které v podstatě trvá dodnes, i když se dá říci, že se již „vyžilo“. Usilovalo o náboženskou angažovanost v ateizované společnosti. Filozoficky a teologicky čerpali jeho členové hlavně z významného a originálního německého myslitele Dietricha Bonhoeffera, který byl na konci války popraven nacisty, dále z Emanuela Rádl a ranných děl Josefa Lukla Hromádky. S lidmi okolo Nové orientace se Ladislav Hejdánek přátelil: „Měl jsem spoustu přátel mezi mladejma farářema, tj. stejně mladejma jako já, a s těma jsme byli pořád v kontaktu, taky proto, že jsme neměli žádný prachy a čtyři děti, čili my jsme neměli možnost odjet ani na normální dovolenou, tak jsme jezdili na fary. Výsledek byl ten, že oni [venkovští faráři] zas celej rok jezdili do Prahy, když měli něco vyřídit, a hned nás navštívili a dověděli se, co je novýho a pak si to mezi sebou zas říkali dál. Nejbližší [přátelé byli]: Šimsa, Trojan, Balabán, Pfann, Rodr, Kalus... Byla jich celá řada, prakticky to byla ta Nová orientace. [Nová orientace] byla příležitost, jak bejt v kontaktu s lidma, s kterejma se dá otevřeně probrat každá věc, která je živá. To je velmi obtížný, najít člověka, s kterým můžete mluvit o všem. To je někdy obtížný i v rodině, ale mezi přáteli už to nebejvá, tam prostě se kecá vo fotbale při pivě a jinak se s nima nemůže mluvit o všem. Tady [ve společenství lidí z Nové orientace] se mluvilo o všem – vo politickéjch věcech, vo osobních věcech, prostě vo všem. A to je ohromná věc, patřit do nějakýho toho nevelkýho kruhu.“

Jircháře

Na počátku 60. let vzniklo v prostorách semináře Komenského evangelické bohoslovecké fakulty v ulici V Jirchářích pozoruhodné společenství: „Či to byla iniciativa, nevím, rozhodně to domluvilo několik lidí. Já podezírám, že jeden z hlavních aktérů byl Šimsa, když byl na Vinohradech vikářem. A protože jeho otec byl ve velmi těsným pracovním i přátelským vztahu s Hromádkou, tak prostě na tom hodně pracoval Šimsa, ale byli i další lidi. Domluvili, že Hromádka jednou za měsíc zval pár lidí k sobě do bytu v Moravský ulici. Tak bylo jaksí samozřejmý, [proto]že jsem se znal se Šimsou, já mám dojem, že to snad byl Šimsa,

kdo tohle inicioval, [tak jsem tam chodil taky]. Hromádka byl taky rád, že si může v soukromí promluvit s lidma, který vypadali na to, že na něj neprásknou, cokoliv řekne. Ta jeho opatrnost je zjevná například z toho, že jednou jsem tam měl referát o Blochovi, protože von [Hromádka] se vrátil odkudsi ze Západu a mluvil velmi takovým nadšeným způsobem o Ernstu Blochovi. Já jsem to zpochybňoval – on mluvil v tom smyslu, že to je přesně ten marxista, s kterým my musíme vejít do diskuse. Já jsem mu tenkrát říkal, že to je omyl, že Bloch není žádný marxista, že to, co říká, tak má ze židovství a křesťanství, a že to ‚jenom natírá na marxistično‘. Ještě jsem mu říkal, vytkl jsem mu tehdy, že vede rozhovory s Machovcem, a ne s Kosíkem. Von ještě na to říkal: ‚No jo, ale Kosík nejeví zájem, kdežto Machovec jo.‘ Jsem říkal: ‚No jo, jenomže na to nemůžete dát, musíte si sám vybírat, a ne nechat, aby lidi si vybírali vás. To si vás třeba vybírá člověk, kterej je neperspektivní pro ten dialog.‘ Tehdy Hromádka, když jsme už skončili a loučili se, tak si mě takhle podržel za rameno, ostatní byli u toho, a [zeptal se]: ‚Bratře, ty jsi ve straně?‘ Já jsem říkal: ‚Né!‘ a vyvalil jsem oči. Kdepak ve straně? On měl dojem, že toho Blocha jsem takhle zničil, protože držím oficiální linii. ... Tím to začlo, a teď se ukázalo, že tam pořád přicházejí další a další a já jsem se jednou zeptal Hromádky, jestli tam můžu přivítat taky katolík, a vzal jsem tam Jirku Němce. A pak jsme s Hromádkou začli diskutovat, jestli by to nešlo [udělat jinde], už nás bylo přes třicet. On měl sice velkej byt... Tak jsme to udělali v Jirchářích. Hromádka tam ze začátku chodil, pak neměl čas, a když někam vodjel do ciziny, tak tam to bylo bez Hromádky, a tak pověřil Součka, kterej tam pak skutečně každě večer chodil. On sám tam přestal chodit, ale držel křídla nad těma Jirchářema a Souček tam chodil a byl odpovědný [za to], co se tam děje. To byly Jircháře, čili nevzniklo to samo od sebe, byla to iniciativa snad Šimsy, která byla od samýho počátku vítaná Hromádkou, kterej potřeboval povídat si s mladejma lidma.“

Schůzky u prof. Hromádky se konaly jednou za měsíc; semináře v Jirchářích probíhaly každý týden ve čtvrtek, „a dokonce nám to nestačilo, tak jsme na středy a částečně na úterky udělali takový malý Jircháře, to byl takovej typ pracovního semináře, kde jsme třeba četli [Heideggera] a zároveň se to překládalo. Každě dostal kousek a každě musel něco přeložit. To jsme pak používali i při jinejch dalších

příležitostech v těch 70. a 80. letech. To potom také vyšlo. Samozřejmě, když to překládal pokaždý někdo jinej, nakonec někdo tomu musí dát takovou tu jednotnou fazónu, a to byl Němec, takže vlastně je tam uvedený jako překladatel. Je to velmi dobře přeložený.“ Semináře v Jirchářích se účastnili lidé, kteří předtím chodili k prof. Hromádkovi, dále lidé pozvaní Jiřím Němcem, protože organizátoři měli od počátku zájem na tom, aby se seminář vedl v ekumenickém duchu. „První, kdo tam s Němcem přišel, to byl Václav Frei, Honza Sokol, Vašek Konzal, kterýho pustili z kriminálu... Pracovali jsme asi rok a jednoho krásného dne mně zavolal Jirka Němec a představil nás s Mádr. Mádr říkal: ‚Před třema dnama mě pustili z vězení.‘ On byl odsouzený na doživotí a [seděl snad patnáct let]. A pak Zvěřina a Bouše a další [tam chodili].“ Atmosféra a organizace seminářů byla nesrovnatelná s jakoukoliv univerzitní výukou té doby. „Tam byla vždycky přednáška, a protože těch lidí, co jsme mohli vzít z fakult, nebylo tolik, aby mohli [pořád mluvit], tak jsme to dělali sami. Dělali jsme to tak, že ty referáty neměly formu takový přednášky, po který byly jenom dotazy, ale rozhodující věc byla diskuse. Bylo očekáváno, že referát je inspirativní, že trochu provokuje – prostě o tom se pak musí diskutovat. To byla novinka, nikde nic takovýho nebylo, a musím říct, že my jsme byli úplně šťastný, že jsme mohli bejt u toho. Dodatečně si na to člověk pořád vzpomíná.“

Bytové semináře

Od října 1968 Ladislav Hejdánek externě přednášel filozofii na Komenského evangelické bohoslovecké fakultě, kde měl na starosti studenty dálkového studia teologie. Učil zde necelé dva roky. „To byl takovej důvod, proč, když to skončilo, [jsem pokračoval v přednášení neoficiálně]. Takže jsme se scházeli porůznu, nejdřív to bylo tam, co bydlí Smolík a Filipi. To byl ten dům Diakonie v Rumunský ulici, pak jsme to [dělali] po jednotlivých bytech. Nebylo to u nás. Tím to začlo, mezitím přišli další lidi odjinud a já jsem měl ještě další dva nebo tři semináře. Jeden např. jsme dělali s [Danielem] Kroupou a s Martinem Paloušem a ještě pár lidma. Tam jsme něco četli... Bylo toho několik, ale bylo to tak jednou za měsíc.“ Místa seminářů se z bezpečnostních důvodů měnila: „Neříkali jsme nahlas, kde a kdy to bude, vždycky jsme jenom ceduličky nechali [kolovat]. Vlastně to bylo tak od nějakýho 70. roku.“ Posluchačů

bylo podstatně méně než dříve v semináři v Jirchářích. „To bylo pár lidí, to bylo tak kolem desíti, patnácti lidí.“ Osazenstvo se měnilo, část pocházela z řad studentů teologické fakulty, později se připojovali studenti dalších fakult a lidé, kteří nebyli přijati k vysokoškolskému studiu. „Já jsem myslel, že to děláme vopatrně, a pak se ukázalo při nějakým manželčině výslechu, že jí říkali, že by mně to měla rozmluvit, abych s tím přestal. Věděli vo tom. Moje manželka se tenkrát proslavila tím, že jim řekla: No, jestli je to něco proti zákonu, tak ho zavřete.“

Pod dohledem

„Víte, to byla nepříjemná věc, protože člověk nikdy nevěděl, co se z toho může vyvrbit, ale ve zpětném pohledu vlastně to bylo trochu srandovní. Když si představíte, že ten náš byt, to bylo takový místo srazů všeho druhu, takže mluvčí se samozřejmě scházeli u nás. Od dubna 1977, ve chvíli, když jsme vytvořili tu novou trojici, tak všichni mluvčí měli před domem šestsettrojku s řidičem a dvouma nebo třema [estébákama], bylo to různý. Kromě toho [byli] před bytem, tam si přinesli lavičku z parku, v noci tam byl jeden a chrápal. Syn našeho souseda ho vyfotil. [Před bytem] tam byli proto, že kdokoliv přišel, musel se legitimovat. To trvalo s malými přestávkami [dva roky]. My jsme znervózněli, když nepřišli. Když najednou vymizeli, tak jsme čekali, co bude. To byla jistota. Když tam byli policajti, tak se nám nemohlo nic stát.“

„[Samozřejmě, že jsem u výslechů lhal], moje manželka s tím měla potíže.“ Když byl Ladislav Hejdánek uvězněn v roce 1972, šla jeho manželka Heda za synodním kurátorem Šimkem, neobyčejně chytrým právníkem (dle slov Ladislava Hejdánka), poradit se, jak postupovat. Kromě toho jí dával i „dobré rady do života“, například: „Hlavně si pamatujte, že obviněný má právo lhát a u křesťana je to povinnost!“

Podle svého odhadu byl asi dvacetkrát až třicetkrát zadržen policií a vyslýchán: „Bylo to různě. Bylo to na půl dne, bylo to na výslech, bylo to na čtyřadvacet hodin, na osmačtyřicet hodin a několikrát to bylo na dvakrát osmačtyřicet hodin. Když tady byl tenkrát Brežněv, tak to dělali všem, že vždycky je pustili a když vyšli z bran ruzyňský věznice, tak tam je zastavili a zase vzali zpátky na novejch osmačtyřicet hodin, aby to

nebylo proti zákonu. Já musím říct, že teda na mě nikdy moc velké tlak vykonávané nebyl, kromě těch začátků [zatčení v roce 1972 – pozn. aut.]. Ono taky, když to dělali ti mladší [estébáci], tak jim nešlo tak od srdce, jim to bylo všechno ukradený, voni z toho měli srandu, voni to už brali skoro jako takovou hru.“

Čím jsem byl

Od léta roku 1968 do začátku roku 1971 pracoval ve Filozofickém ústavu ČSAV, odkud byl nucen odejít a dále vykonávat dělnická povolání. Pracoval jako noční vrátný v Památníku národního písemnictví, posléze jako topič v paláci Dunaj i jinde. Co obnáší práce topiče? „Vyžaduje to jistou odbornost, ale je to příjemný, protože to není dřina. To jenom musíte vědět, co kam patří, co se s tím dělá. Ta vobyčejná kotelna tam v tý ubytovně, tam to nebyl vůbec žádný problém. Ale pokud jde o ten Dunaj, tak to bylo fungl nový celý zařízení, tam člověk musel znát celej barák, když byla nějaká porucha, [tak musel vědět], co se dá odstavit, co se nedá odstavit... V podstatě ta krásná věc byla, že jsme tam měli kde ležet, kde sedět, bylo to sice maličký, ale bylo to příjemný, bylo tam teplo, světlo a já jsem celou tu noc [nebo den], když jsem měl [službu], tak já jsem si dělal, co jsem potřeboval. Já jsem tam napsal spoustu věcí a přečet spoustu věcí. Já jsem neusiloval o to, vydělávat víc peněz, poněvadž jsem se přesvědčil, že když člověk víc vydělá, tak vás vyhoděj [ze zaměstnání].“ Poté, co vyhořela ubytovna, v níž topil, dostal zaměstnání ve skladové evidenci podniku Stavby silnic a železnic.

Jan Tesař a spol.

Na podzim roku 1971 skupina občanů, kteří se nechtěli smířit s „normalizací“ poměrů v Československu, připravovala rozsáhlou letákovou akci, která měla lidem připomenout, že mají sice právo volit, ale také nevolit, neboli, že neexistuje volební povinnost. Jedním z iniciátorů této akce byl Jan Tesař, žijící v Praze. Druhým významným centrem bylo Brno, kde rozesílání letáků koordinoval Jaroslav Šabata. K zásahu proti aktivistům došlo na počátku listopadu 1971. Jedním z míst, kde měly být letáky skladovány a odkud měly být rozeslány po republice, byl pražský byt Ladislava a Hedviky Hejdánkových, ale

nakonec tam zůstalo jen pár letáků, ostatní zase farář Jaromír Dus odnesl. V té době tam byla přítomna H. Hejdánková a Jiří Jirásek: „Tam mě zatkli přímo v Památníku [národního] písemnictví. Tam přišli v noci, já jsem hlídal nějaký japonský miniaturní, byl jsem zamčený v té věži toho kostela, kde to bylo umístěný, a voni mně zavolali z vrátnice, že se mnou něco potřebují a že jsou ze zamini [ministerstvo zahraničních věcí], a fakticky to byla StB, která mě odvezla domů. U nás už byla zatčená žena a přítel dr. Jirásek, kterému jsem ještě nota bene z toho ústavu zavola, to bylo všechno odposlouchaný, aby se u nás zastavil, že Heda něco potřebuje. Oni tam napsali tak ze srandy několik obálek, do kterých připravovali, že dají takovej ten leták, kterej upozorňoval na to, že u nás není povinnost volit. To je ta Tesařova akce – Tesař už byl předtím zatčený, ale ještě s ním nebyl proces, ten byl až krátce před naším procesem. Já jsem to vždycky policajtům, při všech dalších výsleších, stále připomínal, všichni už to věděli, byli z toho otrávený, že jsem byl zatčen a odsouzen kvůli něčemu, co jsem zaprvé neudělal. Já jsem nenapsal ani jednu obálku. Já jsem ten text poprvé dokonce četl až u policajtů. Když jsem byl zatčený, tak mi ho ukazovali, ten text. Já jsem jenom věděl, že farář Dus ho k nám přinesl, ale já neměl čas, tak jsme se jenom minuli. Šel jsem hlídat do Památníku písemnictví, jenom jsem mu stačil říct, že jako farář takový věci nemá dělat, a odešel jsem. Načež i to bylo odposloucháno, a to mi dokonce [estébáci] řekli. Žena tam byla přes celou noc a pak ji ráno pustili a pak ji zavolali znova. Ona chtěla šířit tento text, tam našli obálky napsaný její rukou, kdežto mně nic nedokázali. Nicméně já jsem to dostal navostro a ona dostala podmínku. [O ni] nebyl zájem. Zájem byl na mně. Já jsem byl na seznamu lidí, který maj bejt zatčený, když přišli Sověti, a když jim to všechno selhalo – tady měla bejt ta vláda, která se nepodařila. Takže prostě to selhalo, ale na tom seznamu jsem samozřejmě byl, takže v té doby jsem byl zřejmě pod dohledem. Já jsem byl ve vazbě. Já jsem nikdy v žádným kriminálu nebyl. Lidí zatčených bylo víc, i z toho vršovického sboru, ale my jsme tam zůstali jenom s farářem Mírkem [tj. Jaromírem – pozn. aut.] Dusem a spolu nás propustili po necelým půl roce. Pustili nás s tím, že vyšetřování je u konce a měli jsme pak společnej proces.“ Jeho advokát dr. Laštovička mu radil, že má všechno vzít na sebe, aby jeho žena mohla být propuštěna a starat se doma o děti. „To byla jeho koncepce. Načež já jsem mu to trošku kazil. Samozřejmě jsem to nemohl svíst na ženu. Oni vyřadili Dusa a mě a další

do zvláštní skupiny, protože byl nějaký plán, aby tady byla církevní skupina. Jinak bychom bejvali patřili k tomu hejnu lidí v tom tesařovským procesu. Aby nás dostali dohromady, tak oni to nemohli dát podle obvodu, kde kdo bydlí, protože my jsme byli každej jinde, takže voni to museli dát hned v první instanci k městskému soudu. To znamená, že když jsme se odvolali, a my jsme se samozřejmě odvolali, šlo to na Nejvyšší soud. My jsme to dostali navostro, já devět měsíců a Dus patnáct měsíců. A aby to dostali na to město [na městský soud – pozn. aut.], tak to nemohlo bejt něco menšího, ale muselo to bejt podvracení. Takže já jsem měl pobuřování a dostal devět a on [Dus] měl podvracení a dostal patnáct. Ten rozdíl se pak ukázal jako důležitý, protože když jsme se odvolali, tak to bylo jenom potvrzeno. Předsedkyně na Nejvyšším soudě, to bylo na Pankráci, ta byla zuřivá, já teda jsem se o to poněkud snažil, trochu ji vyvést z míry. Podráždil jsem ji docela slušně, takže ona byla tak rozčilená, že v té přestávce před vynesením rozsudku běžela telefonovat a žádala, aby mohla zvýšit [trestní sazbu] a nás odvézt do kriminálu.“ Nakonec z toho našťestí sešlo, rozčilená předsedkyně senátu si nevymohla souhlas k tomu, aby obvinění byli ihned odvezeni do věznice. Ladislavu Hejdánkovi zbývaly z trestu tři měsíce, ale než stačil nastoupit do vězení, přišla na začátku roku 1973 amnestie: „Šimsa tenkrát napsal z Brna otevřený korespondenční lístek, na kterým napsal: ‚Prosím vás, můžete mi říct, na koho kromě vás se ta amnestie ještě vztahuje?‘ Skutečně, my tři jsme byli amnestovaní, včetně Hedy [manželka – pozn. aut.] a Jiráska, ale Dus ne, protože ten byl [odsouzen] za podvracení, a my za pobuřování. Byl to malinkej rozdíl.“

Úloha mluvčího

Ladislav Hejdánek se stal jedním z prvních signatářů Charty 77 a posléze i jejím mluvčím.

Charta 77 vydávala různé dokumenty týkající se například aktuálních společenských problémů, umlčovaných a tabuizovaných výročí apod. Jedním z nich bylo Prohlášení Charty 77 z podzimu 1978, vydané při příležitosti připomenutí 60. výročí vzniku Československé republiky: „Najednou mě někde odchytil Uhl a začal mně spílat, co jsme tam oslavovali I. republiku, že nevíme, že to byl hnusnej stát, kde dělníci

trpěli, a když byla nezaměstnanost, tak i ti sociální demokrati se na ně vykašlali, a že ta politika vůči Němcům byla naprosto nesmyslná, že jsme zatlačovali ty Němce do Henleinovy strany... a vůbec. Já jsem si uvědomil, že vlastně odpovědnost toho mluvčího že je vlastně veliká. Je tam jeden za komunisty, jeden za křesťany, jeden za svobodný umělce nebo něco takovýho, že prostě ti mluvčí tam jsou proto, aby rozpoznali, co se tam [do sdělení Charty 77] nemůže dát, protože to někoho urazí nebo někdo s tím nebude souhlasit atd. Od toho tam jsou tři různí.“

Zahraniční spolupráce a přijíždějící profesoři

„První [nadaci] udělali Angličani, druhou krátce nato udělali Francouzi. To bylo po domluvě a spolupracovali, nezávisle na těchto dvou nadacích pracovali Holanďani. To zas bylo proto, že jsem s nima byl už léta ve styku. Angličani to [kontakty s českým disentem – pozn. aut.] stále chtěli mít pod svou kontrolou, což s Francouzema nejde... A proč [to chtěli mít pod kontrolou]? Protože se stalo, že k nám přijeli dva tammí [profesoři] najednou. To se stalo několikrát, takže jsme se museli na [místě dohodnout], že jeden tam zůstane a druhý přijde druhý den a že ti ostatní [tj. posluchači] se pokusej, pokud mají čas, příští den přijít, aby mohla bejt druhá přednáška. Holanďani byli takový protřelejší, protože měli tu okupaci, Angličani [ji] nikdy neměli a Francouzi ji zase měli takovou polovičatou, ty si z toho dělaj' srandu. Jediní, kdo bral vážně, že ti policajti můžou něco překazit, to byli ti Holanďani.“ Na navazování a udržování kontaktů se zahraničními profesory měl zásluhu Julius Tomin, který na začátku 80. let podlehl silnému policejnímu nátlaku a i se svou rodinou emigroval do Velké Británie.

Promarněná příležitost

„Ty naděje, který lidi spojovali s tím, že teď církev, křesťani, budou moct něco říct, něco důležitýho, že budou podílet... Ty naděje byly velký. Lidi očekávali od církví a od křesťanů, něco podstatnýho. Já si myslím, že od nikoho jinýho se neočekávalo tolik jako právě od křesťanů a od církví. A ty dokonale zklamali. To je věc, která musí být nějakým způsobem jednak zaznamenána a jednak reflektována. Co se to vlastně s těma křesťanama a s těma církvema stalo? Na jednu stranu je to pochopitelný, že čtyřicet

let je dlouhá doba, no ale zas na druhou stranu, když si člověk uvědomí, že třeba ti baptisti byli deťtaný hrozným způsobem a že vlastně furt žili dál a furt byli aktivní... Já neříkám, s jakou kvalitou pracovali, ale já mám opravdu dojem a [jde mi teď o protestanty, a zvlášť o mou církev], že ten rozklad, ten úpadek, ten musel už nastat dřív. Ta neschopnost rezistence. Tolik farářů, který spolupracovali, i když teda samozřejmě nejsou na seznamu, protože to jsou úřední doklady, že nemaj estébáci faráře a křesťany nechat podpísovati spolupráci, že to neradi dělaj, ale jinak že jsou velmi ochotný. To je detail, to nepodpísování. Fakticky je to obrovský selhání a vlastně tady není nikdo od té doby, kdo by přišel s nějakou koncepcí, co teda teď [dělat]. A to je také myslím hlavní příčina toho, proč všechnu aktivitu převzali ne-li fundamentalisti, tak alespoň ty konzervy. Protože ty měli ten program jasnej – všechno znova a lépe. Postaru. Já jsem odmítal politický funkce z toho důvodu, že jsem říkal: Tam nebude na nic pořádně čas, jenomže de facto jsem taky nic neudělal. Já jsem si myslel, že to, co dělám, je určitá příprava takovejch základních, novejšch přístupů, ale on o to nikdo nejeví zájem. Ani ti teologové, ani ti laici-křesťani. Prostě já mám takovej dojem, že jsem vlastně celý život dělal něco, co teď nikdo nepotřebuje a nechce.“

Barbora Šťastná

Bohoslužby ve skalách spojené s připomínkou výročí upálení M.J. Husa pořádá každoročně Jednota bratrská (v současnosti Ochránovský seniorát Českobratrské církve evangelické) na Kalichu v Českém ráji nad Malou skálou a Železným Brodem. Jde o místo, kde se kdysi po Bílé hoře ukrývali tajní evangelíci. Letos zde měl přednášku mšenský evangelický farář Michal Šimek.

„Husovo pojetí pravdy a jeho ohlas u některých českých myslitelů“

Vážení přítomní, sestry a bratři, milí přátelé,

když mě před časem kolega Ondřej Halama pozval, abych měl na tomto památném místě přednášku k Husovu výročí, řekl jsem mu, že to nepřipadá v úvahu, protože já se Husem a husitstvím nezabývám již dlouhou dobu, svoji pozornost upínám spíše k současným dějinám.

Ondra mi nechal čas na rozmyšlenou, že to přece nějak zvládnou. A v tom čase rozmyšlení jsem si uvědomil, že velkým ctitelem Husovým byl filosof a bývalý mluvčí Charty 77 Ladislav Hejdánek, který zemřel letos na konci dubna několik dní před svými 93. narozeninami (já jsem s ním v prosinci minulého roku dokončil natáčení rozhovoru pro obecně prospěšnou společnost Post Bellum).

Byl to právě Ladislav Hejdánek, kdo od svého mládí přemýšlel o tradici pravdy v českých dějinách, která je v našem vnímání oprávněně spojena s osobností Mistra Jana. Přemýšlel a rozmýšlel o ní nikoliv jako o uctívání nějaké české starožitnosti či relikvie, ale v kontextu českých duchovních dějin, kdy heslo Pravda vítězí vždy vyplulo napovrch a stalo se spojujícím prvkem ve zlomových bodech českých dějin 20. století. Proto jsem se nakonec rozhodl, že pozvání sem na Kalich přijmu, abych k uctění památky Hejdánkovy osobnosti připomněl jeho způsob myšlení o pravdě v kontextu českých dějin.

Dříve než se budu věnovat Hejdánkovi, připomenu několik výroků k Husovu pojetí pravdy, z knihy církevního historika **Amedea Molnára – Na rozhraní věků (Vyšehrad, Praha 1985):**

Str. 11: „v Husově myšlení a rozhodování má pravda místo neodmyslitelné.“

St. 12: „na Husa působil zejména zápas o právo neposlušnosti vůči

nařízením a rozkazům neodpovídajícím měřítku první pravdy, zápas vrcholící střetnutím s duchovní i administrativní velmocí instituční církve.“...

Jeho výzva k hledání pravdy – křesťan je bojovníkem za pravdu „Protož, věrný křesťane, hledej pravdy, slyš pravdy, uč se pravdě, miluj pravdu, prav pravdu, drž pravdu, braň pravdy až do smrti; neboť pravda tě vysvobodí od hřícha, od ďábla, od smrti dušě a konečně od smrti věčné, jenž jest odlúčení věčné od milostie božie...“

„Pravda, o níž zde Hus mluví, je pravda boží ve svém vysvoboditelském aspektu, totožná proto s osobou a dílem Ježíše Krista.“

Str. 13: výkladový komentář ke 116. žalmu. Hus zde poprvé cituje z 2. knihy Ezdrášovy 4, 35-38 slovo o pravdě, která nade vším vítězí a rozumí starozákonnímu apokryfmu ve světle Janova evangelia –

Jan 14,6- já jsem ta cesta, pravda i život

Jan 8,32 Poznáte pravdu a pravda vás vysvobodí

Jan 16,13 – Jakmile přijd on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy, neboť nebude mluvit sám za sebe, ale bude mluvit, co uslyší..

„Biblický moment se hlásí v Husově přesvědčení, že se pravda v dějinách plně uskutečňuje teprve tam, kde je za ni člověk ochoten obětovat život. ...“Vítězí ten, koho usmrcují.“

A nyní k Hejdánkovi - S Hejdánkovými úvahami nad pravdou v souvislosti s Janem Husem jsem se poprvé setkal na evangelické faře v Horních Řepčicích u Litoměřic někdy kolem poloviny 80. let minulého století na tzv. „pondělcích.“ Scházeli se zde u faráře Zdeňka Bárty faráři bez státního souhlasu, disidenti a další zájemci, kteří vyslechli přednášku pozvaného hosta, o které potom diskutovali. Protože jsem tehdy jako předřečník měl krátkou úvahu či pobožnost o tom, co jsou to starozákonní proroci, velmi mě oslovilo, když při přednášce o svém pojetí pravdy mimo jiné Hejdánek zdůraznil, že heslo Pravda vítězí má kořeny ve starozákonní prorocké tradici.

Tehdy v Horních Řepčicích jsem snad poprvé slyšel o celém pozadí a významu hesla Pravda vítězí, které se tak významně zapsalo do českých dějin v souvislosti se zápasem Jana Husa a jeho následovníků v období české reformace. Hejdánek vděčně vzpomínal na přednášku historika Františka Michálka Bartoše z roku 1947, která byla vydána pod názvem Z dějin hesla Pravda vítězí. Ta ho inspirovala pro jeho přemýšlení a prakticky ji kdykoliv v této souvislosti připomínal. Nezapomněl zdůraznit,

že to nebyl Jan Hus, kdo jako první použil spojení pravda vítězí. Právě F.M. Bartoš uvedl jména dvou řečníků Husových předchůdců, kazatelů, kteří doložitelně poprvé v českých dějinách vyslovili obrat pravda vítězí někdy kolem roku 1400. Byli to Johlín z Vodňan a Tomášek – o něm nevíme, kdo to přesně byl. Oba byli karateli tehdejších společenských zlořádů.

Sám Hus poprvé užil obratu pravdy, která vítězí v roce 1412, kdy po sporu o prodeji odpustků byl nakonec donucen odejít z Prahy: „Nade vším vítězí pravda, i když na čas bývá poražena.“ A ještě jednou jej použil týden před svou smrtí 27. června 1415 při loučení s kolegy a žáky z Karlovy university: „Stůjte v poznané pravdě, jež vítězí nade vším a vzmahá se až na věky.“

Z Bartošovy přednášky se dozvíme o pozadí a kořenech slavné věty o moci a vítězství pravdy. Ta je původu biblického, konkrétně ji najdeme ve starozákonním apokryfu – ve 3. knize Ezdrášově ve 4. kapitole. Pře dchází ji ve třetí kapitole této knihy historka z dvora perského krále Dareia. Panovník vyhlásil řečnickou soutěž na téma, co je na světě nejmocnější. Utkali se mezi sebou tři mladíci. První prohlásil za nejsilnější víno, druhý krále, třetí pak ženy – ale ještě nad ně pravdu, jež zůstává a rozmáhá se navěky, živa jest a zmocňuje se na věky věků. Vítězství král přiřknul třetímu mladíkovi a zahrnul ho dary a poctami.

Přečtu nyní těch několik veršů: **3. Ezdrášova 4, 34-41**

34. Tu začal mluvit o pravdě: „Muži, nejsou tedy ženy silné? Veliká je země, vysoké je nebe a rychlé je slunce na své dráze, vždyť obíhá v kruhu kolem nebe a vrací se na své místo v jediném dni!

35. Zdali není velký, kdo to činí? Proto je pravdas nade vše větší a silnější.

36. Celá země pravdu vzývá a nebe jí dobrořečí, všechna díla se před ní chvějí a třesou, při ní není nic nesprávného.

37. Nespravedlivé je víno, nespravedlivý je král, nespravedlivé jsou ženy, nespravedliví jsou všichni lidští synové a nespravedlivé jsou všechny jejich činy, všechno je stejné. Není v nich pravda a zahynou pro svou nespravedlnost.

38. Pravda však zůstává ve své síle po věky, žije a vládne na věky věků.

39. Nerozlišuje a nestraní nikomu, ale jedná ve všem spravedlivě a odvrací se ode všech nespravedlivých a zlých. Všichni blahořečí jejím skutkům

40. a není v jejím soudu noc nespravedlivého. Ona je síla, království, moc a velebnost všech věků. Požehnan buď Bůh pravdy!“

41. Domluvil a umkl. A všecken lid zvolal: „Převeliká a přesilná je pravda!“

Víra ve vítězství pravdy se stala silou husitské revoluce. Tuto epochu českých dějin včetně toho, co jí předcházelo, charakterizuje český filosof Jan Patočka ve spise „Co jsou Češi“, takto: Za Karla IV. byly Čechy nejkrěšťanštější ze všech zemí, vzniklo zde hnutí laické zbožnosti devotio moderna - připodobnění života světského životu duchovnímu; a brzy k tomu theologická učení, která pojímala církev nově jako korpus vyvolených, kteří svou vyvolenost vyjevují svým příkladným křesťanským životem. A tyto názory se výtečně hodí, zvláště v době schizmatu, v době zmatků za krále Václava IV., kdy došlo k neblahým konfliktům s Říší a se zemskou šlechtou, k agitaci, jdoucí až do krajnosti. V jejím čele stáli brzy nejznamenitější, mravně nejsilnější mužové národa; zkažená antikřesťanská církev, zásadně se lišící od církve pravé, se stala velkým cílem útočného reformního hnutí; zpočátku lokální konflikt se stal konfliktem světovým, když se Jan Hus rozhodl vybojovat své spory s arcibiskupem, probíhající dosud v rámci země, před světovým fórem křesťanstva, před všeobecným koncilem v Kostnici (1414-1418, se zjevným rizikem hrozné kacířské smrti. Místo Karlem vysněného vyzařování Evropy na Východ a Balkán přišla tedy z Čech revoluce.

„V době, kdy Evropa usilovala o humanismus a renesanci, Čechy se oddaly a plně obětovaly absolutnímu, mravně duchovnímu pojetí křesťanství, „askezi ve světě.“ Tato reformní myšlenka křesťanského života, ač ne tak skvěle theologicky propracovaná jako německá reformace, ale co do mravní síly nemající sobě rovné, byla vybojována a uhájena proti celé Evropě – až do doby, kdy přišla reformace německá.“

Dvousetletý zápas o náboženskou toleranci skončil porážkou na Bílé Hoře a dobou násilné rekatolizace s nedozírnými následky nejen v Čechách a na Moravě, ale i na území dnešního Rakouska. Je snad paradoxem, že

americký historik Evan Burr Bukey svou knihu Hitlerovo Rakousko začíná kapitolou Protireformační tradice v Rakousku? Zde se mimo jiné dočteme: „Neexistuje přesný způsob, jak zjistit vliv protireformace na postoje a chování příštích generací Rakušanů, ale moderní studie prokázaly, že její duchovní odkaz byl značný a trvalý. Rekatolizace posílila manichejský pohled na svět, ve kterém nelítostný Bůh schvaloval násilí proti jasně definovaným nepřítelům: protestantům, Turkům – a Židům.“ Můžeme si v této chvíli položit otázku: Měla snad rekatolizace vliv na to, že na přímé likvidaci Židů se během 2. světové války podílelo z řad nacistů 90% Rakušanů v čele s Adolfem Eichmannem a pouze 10% Němců?

Po definitivní válečné porážce české reformace stvrzené v roce 1648 Vestfálským mírem a konci nadějí na návrat, se poslední biskup původní Jednoty bratrské – Jan Amos Komenský - se svou vlastní loučil v Kšaftu umírající matky Jednoty bratrské těmito slovy: „Na tebe, národe český a moravský, vlasti milá, zapomenouti také nemohu při svém již dokonalém s tebou se loučení; nýbrž k tobě nejpředněji se obracejíc, tebe pokladů svých, kteréž mi byl svěřil Pán, nápadníkem a dědicem nejpřednějším činím... Věřím i já v Bohu, že po přejití vichřic hněvu (hříchy našimi na hlavy naše uvedeného) vlada věcí tvých k tobě se zase navrátí, ó lide český!..“ – **Masaryk své první presidentské poselství Národnímu shromáždění Československé republiky (22.12. 1918) začal právě těmito slovy** a dodal: „**Tábor je náš program.**“

Je asi škoda, že první československý prezident T.G. Masaryk nemohl nikdy spolupracovat a diskutovat o budoucnosti Rakouska-Uherska a Evropy s posledním českým králem, Habsburkem Karlem I. Ten si byl totiž od doby svého studijního pobytu v Praze na začátku 20. století vědom, že porážka na Bílé Hoře pro Čechy znamená neblahé důsledky i po několika staletích a že rekatolizace určitě nebyla v pořádku. Dějiny se však ubíraly jinak.

T.G. Masaryk ve svém zápase o pozdvižení českého národa vědomě navazuje na Jana Husa, s tím, že jde o zápas duchovní. Ve svých spisech o Janu Husovi a České otázce připomíná, že čeští obrozenci – katolíci i protestanté – Dobrovský, Kollár, Šafařík, Palacký, Havlíček - vědomě navazují na Jana Husa. Není jistě náhodou, že na presidentské standartě

první Československé republiky se objevilo heslo Pravda vítězí.

Ladislav Hejdánek ve své stati „Vítězí pravda v dějinách?“ z roku 1991 argumentuje, že slovo pravda je v úzké spojitosti s vírou. Jde o slovo vycházející z hebrejské tradice a je v protikladu ke způsobu řeckého myšlení, které popisuje jsoucno, tedy to, co jest, co vidíme. A dodává: „V českém myšlení tohoto končícího století najdeme myslitelské pokusy o pojetí pravdy, které jsou hodny naší i světové pozornosti. A tyto pokusy jsou charakteristické právě tím, že navazují na jednu velkou tradici, spojenou s Janem Husem, ale sahající do minulosti ještě mnohem dávější.“ Podle Hejdánka to jde až k prorocké tradici Starého zákona. Pravda jako výzva, jako to, co přichází z budoucnosti, jako to, co nelze uchopit, co je nepředmětné. Zde nelze než s ním souhlasit.

Tuto souvislost s hebrejským myšlením ve spojitosti s českými dějinami zaznamenal například český badatel Ladislav Černý ve své knize „The Day of Yahwe and some relevant problems“ (Den Hospodinův a některé odpovídající problémy) z roku 1948. Připomíná, že čeští náboženští myslitelé – např. Jan Amos Komenský - viděli a interpretovali porážku na Bílé hoře jako den soudu nad těmi, kdo zhřešili. Ale zároveň v prorocké perspektivě naděje a Hospodinova zaslíbení vyhlíželi čas návratu. Podobně jako se mohli Judejci vrátit z babylonského zajetí. Do této souvislosti zařazuje Komenského slova z Kšaftu umírající matky Jednoty bratrské o tom, že „vlada věcí Tvých k Tobě se navrátí , ó lide český.“

Pojďme nyní zpět k Hejdánkovi. Všiml si totiž, že filosof Jan Patočka v doslovu k novému vydání jeho habilitační práce „Přirozený svět jako filosofický problém“ z roku 1970 mimo jiné napsal: „Pravda, slovo se stalo tělem: událost bytí, která si zvolila člověka za místo svého zjevení, našla svou plnost v plně „pravdivém“ člověku žijícím cele v odevzdanosti, mimo péči o své zájmy...je-li událost bytí pojata jako to, s čím je nerozlučně spjata božství, pak lze říci, že člověk tak plně pravdivý nese právem jméno bohočlověka. Nyní však musí být vystoupení takového člověka nezbytně pojato jako útok na to, co světem vládne...Neběží...o záměnu osob v tomtéž stroji lidské společnosti, nýbrž o to, co bude člověku vládnout vůbec – zda jsoucno a jeho přesila, nebo pravda bytí...Bohočlověk tedy bude nezbytně zahuben:neboť to je jediný radikální způsob, jak „svět“, který nevidí než jsoucno, se ho může zbavit.

Zároveň však nezbytně vstává z mrtvých: neboť pravda, na kterou mířila smrtící zbraň, ...nemůže touto zbraní být zasažena, není to žádná věc, není to nic, co by bylo v dosahu ničivé nitrosvětové síly.“ A k tomuto citátu Hejdánek dodal, že tu před sebou máme filosofický pokus o navázání na docela určitou českou tradici zakotvenou ve 3. knize Ezdráše (pravda nejmocnější), asimilovanou Husem a jeho pokračovateli a v minulém století obnovenou Masarykem a potom několika jeho žáky na prvním místě Emanuelem Rádem aj.L. Hromádkou v době 1. československé republiky.

Nutno dodat, že Jan Patočka navázal na Jana Husa nejen teoreticky, ale i prakticky. Když v lednu 1977 přijal roli mluvčího Charty 77, byl po svém setkání s holandským ministrem zahraničí vyslýchán na Státní bezpečnosti tak, že se zhoršil jeho zdravotní stav a zemřel. Je znám i jeho výrok, že jsou na světě věci, za které stojí zemřít. Na jeho místo v době, kdy to vyžadovalo odvahu, nastoupil Ladislav Hejdánek.

Před několika dny jsme si připomněli tragickou smrt - justiční vraždu – politicky, protinacistické odbojáčky a českobratrské evangeličky Milady Horákové. I ona byla následnicí Jana Husa. Takto na setkání s ní vzpomínala Nina Bonhardová, bývalá šéfredaktorka časopisu Vlasta v článku Vzpomínka nejen na Dr. M. Horákovou v deníku Svobodném slovo z 1. června 1968. Vybral jsem několik výroků M. Horákové při jejich náhodném setkání na podzim roku 1949 na chodbě budovy informačního a osvětového referátu Ústředního národního výboru hlavního města Prahy:

„Čeká nás zlá doba – národ myslím,“ pokračovala.

„Bojím se o charakter našich lidí. Masarykova demokracie trvala jen dvacet let. Ta hrůza potrvá asi dlouho. Co bude z umrtvovaného národa? Mladí i moje dcerka vyrostou ve lži, demagogii, nebudou vědět nic. Po mně patrně nezbude popel, ani vzpomínka, ale dokud budu dýchat, budu se snažit mluvit pravdu, hájit pravdu, demokracii, právo na lidskou důstojnost. Tak to chtěl Hus, tak nás to učil TGM, vidíte?

Jděte už, snažte si uchovat zdraví, nervy...“

Přeji vám...“

Políbila mne.

Přiznávám, pro slzy jsem neviděla na cestu. Za několik dní ji zatkli.

To, že úsilí o pravdu Boží a oběti přinesené, nebyly přineseny nadarmo, svědčí i to, že upálený Mistr Jan Hus měl své následovníky. On sám byl upálen, oni poraženi, ale byli skutečně poraženi? Pravda nakonec vítězí. A někdy to trvá i několik staletí.

Svědčí o tom svědectví českého katolického teologa Karla Skalického z jeho knihy „Církev v Evropě, Evropa v církvi“ (Trinitas, Svitavy 2019) o jednání o deklaraci o náboženské svobodě na Druhém vatikánském koncilu, cituji:

„Za přijetí deklarace o náboženské svobodě, tak, jak ji dnes máme v koncilových dokumentech, se nejvíc zasazoval episkopát severoamerický, a to celkem z pochopitelných důvodů vzhledem k dějinnému postavení katolické církve v Novém světě. Významně se však o to zasloužil svým projevem i pražský arcibiskup a kardinál Josef Beran, když 20. září roku 1965 neváhal před celým sněmovním shromážděním prohlásit, že:

„každý(...)postup proti svobodě svědomí je morálně škodlivý i tehdy, mají – li jeho původci na mysli prospěch pravé víry. Vždy a všude útlak svobody svědomí u mnoha lidí vyvolává pokrytectví. (...) Tak se zdá, že i v mé vlasti katolická církev stále trpí pro to, co bylo v minulosti jejím jménem vykonáno proti svobodě svědomí, jako bylo v patnáctém století upálení kněze Jana Husa nebo v sedmáctém století vnější donucení velké části českého národa, aby zase přijal katolickou víru podle zásady „Cuius regio – eis religio“, jež byla uplatňována.(...) Tak nás i dějiny napomínají, abychom na tomto koncilu zásadu náboženské svobody a svobody svědomí vyhlásili jasnými slovy a bez výhrad, které by pramenily z oportunistických důvodů.“

Připomínka slov velkého českého muže, který se v době 2. světové války sešel a spřátelil v koncentračním táboře v Dachau s evangelickým farářem a starozákonním teologem Milošem Bičem – pozdějším vedoucím překladatelské starozákonní skupiny pro ekumenický překlad bible.

Josef Beran byl 16 let internován komunistickou Státní bezpečností v letech 1949- 1965.. Stejný počet let strávil od roku 1548 do roku 1564 biskup Jednoty bratrské Jan Augusta ve vězení na Křivoklátě.

V roce 1965 bylo Josefu Beranovi umožněno vycestovat z Československa do Vatikánu s tím, že už se nikdy nebude moci vrátit. Tehdejší papež Pavel VI. si ho natolik vážil, že chtěl být osobně u něj, až bude umírat. To se stalo v roce 1968. A Josefu Beranovi se dostalo jako jedinému knězi – nepapeži - té cti, že byl pohřben mezi papeži.

Významný impuls k církevnímu přehodnocení Husovy osobnosti dal v r. 1986 článek profesora Katolické university v Lublinu Stefana Swiezawského „Jan Hus - heretik nebo předchůdce II. Vatikánského koncilu?“ – vyšlo v periodiku Tygodnik powszechny. Swiezawski vyjadřuje přesvědčení, že Hus nehlásal bludy, že teze, za které byl odsouzen, se shodují s hlavními směrnicemi eklesiologie přijaté II. vatikánským sněmem. Bylo by tedy spravedlivé, aby Svätý otec zahájil revizi procesu. Podle Swiezawského je nutné provést další důkladné bádání, které by hlouběji analyzovalo Husovy myšlenky. Toto bádání je třeba pro konečné zodpovězení otázky, zda Husovy názory byly heretické. On sám dochází k názoru, že Jan Hus herezi nehlásal, i přes to, že některé svoje názory formuloval radikálně. Nepovažuje je však za bludné. Poukazuje na to, že i u největších teologů se najdou názory, které dnes můžeme za bludné považovat. V závěru článku říká: „Jeho teze týkající se církve, za něž vytrpěl krutou smrt, se kryjí s hlavními směrnicemi eklesiologie, vyhlášené Druhým vatikánským koncilem.... Zdá se tedy, že je požadavkem spravedlnosti, aby se Sv. otec rozhodl zahájit revizi procesu, kterým byl Hus na koncilu v Kostnici odsouzen, a očistil tu velikou mučednickou postavu od nespravedlivých obvinění.“

Skončím slovy Ladislava Hejdánka z rozhovoru natočeného 11. prosince 2019 pro Post bellum v Praze: „Pravda – to není české. To by bylo možné najít u každého národa. Navrhoval jsem, že s tím přijdeme jako přínos Evropě. Aby si všichni ve svém národě - ve svých národních dějinách našli, kde tam ti jejich vlastní mniši a kazatelé přednášeli o tom, že pravda je nejmocnější. A že by na to mohli navázat a na tom se sjednotit a začít budovat novou Evropu.“

Michal Šimek

Salár a dary

Své **hospodaření Českobratrská církev evangelická** zakládá na dobrovolné obětavosti, ať se to týká **sbírek**, nebo **darů**, mezi něž zahrnujeme i příspěvky zvané **salár**, které by jako hlavní zdroj příjmů měly zabezpečit vlastní církevní činnost. Náklady sboru přitom stále rostou: v roce 2019 musel sbor odvést do Personálního fondu 129.000 Kč, v roce 2020 již 147.742 Kč a v roce 2021 to bude 175.000 Kč. **Pokud se nebudou souběžně zvyšovat také příjmy ze saláru, darů a sbírek, nebude sbor brzo moct dále fungovat.**

Příspěvek na salár za rok 2020 či dary sboru můžete uhradit osobně v kostele, převodem nebo přiloženou složenkou na sborový účet u Fio banky č. 230 163 7493 / 2010 Děkujeme !

5% a hlavu vzhůru

Synodní rada Českobratrské církve evangelické vydala letáček nazvaný „**5% a hlavu vzhůru**“, který přikládáme k tištěné verzi tohoto čísla Sborových listů. Letáček chce inspirovat každý člena církve, aby přispíval na provoz svého sboru pěti procenty svého příjmu. Můžete si ho také prohlédnout na adrese: <https://hlavuvzhuru.e-cirkev.cz/>

Od 18. října bohoslužby jen dálkově

Vzhledem k anticovidovým vládním opatřením se počínaje nedělí 18. října 2020 budou bohoslužby ve mšenském sboru konat pouze on-line. Nahrávky budou umíst'ovány na YouTube a můžete je vždy v neděli najít na webových stránkách sboru v sekci Nahrávky bohoslužeb. Tento stav bude trvat až do odvolání. Aktuální informace budou průběžně zveřejňovány na sborovém webu.

Farní sbor Českobratrské církve evangelické ve Mšeně u Mělníka

Farář Mgr. Michal Šimek, bytem v Kosmonosích,
tel.: 608 718 898, e-mail: majkl.simek@seznam.cz.

Webové stránky sboru: www.msencce.wbs.cz

Bohoslužby se konají každou neděli v 10 hodin.